

พรรคการเมืองขนาดเล็กในการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป 3 กรกฎาคม 2554

การวิเคราะห์พัฒนาการเชิงเปรียบเทียบ

รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี เอนวิทย์การ *

บทคัดย่อ

พรรคการเมืองไทยในประวัติศาสตร์และปัจจุบันมีการจัดตั้งขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในช่วงก่อนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ส่วนใหญ่เป็น พรรคการเมืองขนาดเล็กที่มีวงจรชีวิตค่อนข้างสั้น บทความนี้นำเสนอการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ที่น่าสนใจของพรรคการเมืองขนาดเล็ก โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่หนึ่ง เป็นการวิเคราะห์และวิจารณ์ผลกระทบของกฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายพรรคการเมือง ที่มีต่อการเกิดและการขยายตัวของพรรคการเมืองขนาดเล็กระหว่างปี พ.ศ.2540-2554

ส่วนที่สอง เป็นการเสนอข้อมูลชี้ให้เห็นพัฒนาการของพรรคการเมืองขนาดเล็กเปรียบเทียบกับพรรคการเมืองขนาดใหญ่และพรรคการเมืองขนาดกลางในการเลือกตั้งทั่วไปตั้งแต่ปี พ.ศ.2512-2539 และ

ส่วนที่สาม เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียดของพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ.2541-2554 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าจำนวนพรรคการเมืองขนาดเล็กได้ขยายจำนวนมากขึ้น แม้ว่าส่วนใหญ่จะไม่ประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งก็ตาม การศึกษานี้ยังไม่ได้ครอบคลุม การวิเคราะห์อย่างละเอียดถึงอุดมการณ์และนโยบายของพรรคเหล่านี้ว่าสะท้อนให้เห็นลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สังคมและเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างไรบ้าง

Key Words: พรรคการเมืองขนาดเล็ก, การเลือกตั้งเป็นการทั่วไป 3 กรกฎาคม 2554 , กฎหมายรัฐธรรมนูญ , กฎหมายพรรคการเมือง, สถิติพรรคการเมืองของไทย พ.ศ.2512-2554

* อาจารย์พิเศษ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง

1. บทนำ

พรรคการเมืองขนาดเล็กเป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจในพัฒนาการของระบอบการเมืองแบบรัฐสภา และระบบพรรคการเมืองของไทย แม้ว่าพรรคการเมืองขนาดเล็กส่วนใหญ่จะมีวงจรชีวิตที่ค่อนข้างสั้นกว่า พรรคขนาดกลางและพรรคขนาดใหญ่บางพรรค แต่เมื่อพิจารณาจากข้อมูลในอดีตแล้วจะเห็นว่าการเกิดและการดับของพรรคการเมือง โดยเฉพาะพรรคการเมืองขนาดเล็กไม่เคยทำให้จำนวนพรรคการเมืองเปลี่ยนแปลงลดลงแต่ประการใด แต่ในบางช่วงกลับมีการจัดตั้งเพิ่มมากขึ้น เช่น ในระยะหลังจากปี พ.ศ. 2552 เป็นต้นมา เห็นได้จากการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 10 เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2558 ไม่ถึงสองปีหลังจากเกิดเหตุการณ์จลาจลลูกเสือ โค่นล้มรัฐบาลของจอมพลถนอม กิตติขจร โดยขบวนการนักศึกษาและประชาชน เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2516 และหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 ซึ่งเป็นฉบับที่ 10 มีพรรคการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งนั้นถึง 42 พรรค และในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 11 เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2519 มีพรรคการเมืองลงแข่งขันชิงที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรถึง 39 พรรค ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2541-2549 หลังการมีกรณีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ.2541 มีพรรคการเมืองที่ถูกสั่งยุบเลิกตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ถึง 81 พรรค และมีพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่หลังจากนั้น และยังคงดำรงอยู่จนถึงวันที่ 8 มีนาคม 2550 เป็นจำนวน 39 พรรค⁽¹⁾ โดยมี พรรคการเมืองขนาดใหญ่ที่เปลี่ยนแปลงชื่อ แต่ก็แตกดับสูญไปจำนวนไม่กี่พรรค เช่นเดียวกับจำนวนของพรรคการเมืองขนาดกลาง นอกนั้นเป็นพรรคการเมืองขนาดเล็กทั้งสิ้น ข้อมูลพรรคการเมืองที่จดทะเบียนกับนายทะเบียนพรรคการเมือง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ล่าสุดยังระบุว่า ระหว่างปี พ.ศ. 2552-2554 ก่อนการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 มีพรรคการเมืองที่ยังดำรงอยู่ในช่วงต่างๆ ระหว่างนั้นมากกว่า 50 พรรค และยังมีพรรคการเมืองที่ดำเนินการยื่นขอจดทะเบียน โดยเฉลี่ยกับนายทะเบียนพรรคการเมือง อีกจำนวน ไม่ต่ำกว่า 20 พรรค จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ผู้เขียนต้องการศึกษาเรื่องของพรรคการเมืองขนาดเล็กที่เกิดขึ้น และดับไปโดยจำนวนไม่ได้ลดลงเหล่านี้ให้เห็นแนวโน้มของพัฒนาการเชิงเปรียบเทียบให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

บทความนี้เป็นความพยายามอีกครั้งหนึ่งที่จะเสนอภาพรวมของพรรคการเมืองขนาดเล็กหลังจากได้เคยเสนอมารั้งหนึ่งแล้วในวารสารฉบับนี้⁽²⁾ โดยในบทความชิ้นดังกล่าว ผู้เขียนได้เสนอรายละเอียดของพรรคการเมืองขนาดเล็กของไทยในเชิงทฤษฎีและในเชิงประวัติศาสตร์มาจนถึงการเลือกตั้งสภา

ผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ครั้งที่ 21 เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 บทความชิ้นใหม่นี้จะเป็นการนำเสนอ บทบาทของพรรคการเมืองขนาดเล็ก ในการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ครั้งที่ 24

เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 โดยจะเป็นการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบกับการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ผ่านมาก่อนหน้านั้น โดยเน้นการพิจารณาไปที่การเลือกตั้งทั่วไป ปีพ.ศ. 2544, 2548, 2550 เป็นสำคัญ แต่จะเสริมด้วยข้อมูลที่ละเอียดมากขึ้นเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายพรรคการเมืองที่ใช้และมีการแก้ไขเพิ่มเติมในช่วงปีเลือกตั้งดังกล่าวว่ามีผลกระทบต่อการทำงานของพรรคการเมืองขนาดเล็กอย่างไรบ้าง และเพื่อให้ได้ภาพชัดเจนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้เขียนจะได้นำข้อมูลของ พรรคการเมืองขนาดเล็กกับผลการเลือกตั้งทั่วไปในประวัติศาสตร์ตั้งแต่ปีพ.ศ.2512 มาพิจารณาประกอบด้วย แต่ด้วยเวลาที่มีอยู่จำกัด ข้อมูลเหล่านี้คงจะมีความบกพร่องคลาดเคลื่อนอยู่บ้าง แต่ก็ไม่น่าจะทำให้ภาพรวมในระดับมหภาคเปลี่ยนแปลงไปในทางที่มีนัยสำคัญแต่ประการใด

เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจในการแบ่งขนาดของพรรคการเมืองของไทย ผู้เขียนจะใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดที่ไม่เป็นเทคนิคทางวิชาการนัก⁽³⁾ กล่าวคือจะอาศัยข้อเท็จจริงที่ว่า ระบบการเมืองแบบรัฐสภาของไทยเป็นระบบที่เรียกว่า adversary system กล่าวคือ เป็นระบบที่สภาผู้แทนราษฎร (ไม่ได้รวมวุฒิสภาเป็นรัฐสภา) แบ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกเป็น 2 ขั้ว ขั้วหนึ่งเป็นฝ่ายรัฐบาล อีกขั้วเป็นฝ่ายค้าน ซึ่งการจะร่วมมือกันทำงานมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับประเด็นที่เป็นข้อต่อสู้ทางการเมือง ตามทฤษฎีและประเพณีนิยม พรรคที่จัดตั้งรัฐบาลหลังการเลือกตั้งอาจจะเป็นพรรคใหญ่ที่ได้รับเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงท่วมท้นเกินกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดที่จะพึงมีได้จนสามารถตั้งเป็นรัฐบาลพรรคเดียวได้ หรืออาจจะเป็นแกนนำร่วมกับพรรคขนาดกลางและขนาดเล็กอื่นๆ อีกจำนวนหนึ่งเพื่อจัดตั้งรัฐบาลผสมที่จะมีเสถียรภาพค่อนข้างมั่นคงได้ ส่วนพรรคใหญ่ที่ได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสูงลำดับรองลงมาก็จะไปรวมกับพรรคที่เหลืออยู่ทำหน้าที่เป็นฝ่ายค้าน โดยอาจจะมีบางพรรคที่ทำตัวเป็นกลางก็ได้ ซึ่งหากกฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายพรรคการเมือง และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งไม่ปิดกั้นโอกาสก็จะทำให้ระบบพรรคการเมืองเป็นระบบหลายพรรค กล่าวคือมีพรรคที่มีพรรคใหญ่ 2 พรรค มีพรรคขนาดกลางอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งในอดีตเคยมีถึง 8 พรรค ถ้าการเมืองไม่ได้มีการขัดแย้งแตกแยกเป็นหลายกลุ่มเกินไปก็จะมีจำนวนอยู่ที่ประมาณ 5-6 พรรค และมีพรรคการเมืองขนาดเล็กอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งเคยมีสูงถึง 15 พรรคที่ได้รับเลือกตั้ง และหากเป็นเหตุการณ์ปกติก็ควรจะมีจำนวนอยู่ที่ไม่เกิน 6 พรรค ส่วนพรรคการเมืองที่เหลือซึ่งไม่ได้รับเลือกตั้ง อาจมีจำนวนมากถึงประมาณ 20-40 พรรค เห็นได้จากข้อมูลการ

เลือกตั้งทั่วไป ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา จำนวนพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งทั้งหมด จะอยู่ที่ประมาณเฉลี่ย 10-15 พรรค ยกเว้นการเลือกตั้งทั่วไปในกรณี ที่มีเหตุการณ์ไม่ปกติ เช่น การเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 10 (26 มกราคม 2518) ที่มีพรรคการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งสูงถึง 22 พรรค และถัดมาในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 11 (4 เมษายน 2519) ที่มีพรรคการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้ง 19 พรรค เพราะเป็นช่วงที่ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมือง และมีความแตกแยกสูงหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 และหลังจากมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ประกาศใช้เมื่อปี พ.ศ. 2517 กล่าวอีกนัยหนึ่งจำนวนพรรคการเมืองจะมีจำนวนเท่าไรนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางการเมืองในช่วงก่อนการเลือกตั้งที่อาจจะเห็นพรรคการเมืองจัดตั้งขึ้นและลงสมัครรับเลือกตั้งจำนวนมาก แต่จากผลการเลือกตั้งทั่วไปแต่ละครั้งจะมีพรรคการเมืองที่ประสบความสำเร็จจำนวนไม่มากนัก และจำนวนที่ได้รับการเลือกตั้งยังขึ้นอยู่กับการแข่งขันของขั้วความขัดแย้งทางการเมืองว่ามีความรุนแรงกว้างขวางเพียงใดในสังคมด้วย

ในบทความนี้ การกำหนดขนาดของพรรคการเมืองว่าจะเป็นพรรคขนาดใหญ่ พรรคขนาดกลาง หรือพรรคขนาดเล็กแต่ละประเภทจะขึ้นอยู่กับค่านิยม ดังต่อไปนี้

1. **พรรคการเมืองขนาดใหญ่** คือ พรรค 2 พรรค ที่ได้คะแนนเสียงจากการเลือกตั้งทั่วไปสูงสุดที่มีโอกาสเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล โดยพรรคหนึ่งอาจเป็นพรรคเดียวที่ได้คะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้แทนราษฎรที่พึงมีได้ที่สามารถจัดตั้งรัฐบาลได้ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพรรคอื่น (ในทางทฤษฎี) แต่เพื่อความมั่นใจในเสถียรภาพของรัฐบาลอาจจะเชิญพรรคอื่นๆ ที่ไม่ใช่พรรคขนาดใหญ่ลำดับสองเข้าร่วมก็ได้ ส่วนในกรณีที่มีจำนวนส.ส. ระหว่างสองพรรคใหญ่ใกล้เคียงกันมาก หากพรรคหนึ่งเกิดมีปัญหา พรรคที่ได้คะแนนเสียงสูงเป็นลำดับสองก็อาจเสนอตัวหรือเคลื่อนไหวเป็นแกนนำร่วมกับพรรคอื่นที่มีขนาดกลางหรือและขนาดเล็กจัดตั้งรัฐบาลได้ หรือกลายเป็นพรรคฝ่ายค้านหลักที่ได้รับการยอมรับเป็นทางการ (ทำนองเป็น Royal Opposition) จำนวนส.ส. ของพรรคขนาดใหญ่ทั้งสองพรรคเมื่อรวมกันอาจจะได้ตั้งแต่ร้อยละ 75-95 ของจำนวนส.ส. ทั้งหมดที่พึงมีได้

2. **พรรคการเมืองขนาดกลาง** คือ พรรคที่ได้จำนวนส.ส. รองลงไปเป็นลำดับ 3 ลำดับ 4 หรือถึงลำดับต่ำกว่านั้น (ซึ่งปกติพรรคขนาดกลางที่มีจำนวนส.ส. สูงสุดจะมีจำนวนส.ส. ห่างจากพรรคขนาดใหญ่ลำดับสองประมาณ 90-150 คน) โดยจะมีจำนวนส.ส. รวมกันแล้วประมาณร้อยละ 5-25 ของจำนวนส.ส. ทั้งหมดที่พึงมีได้

3. **พรรคการเมืองขนาดเล็ก** คือ พรรคที่มีจำนวน ส.ส. ที่ได้รับการเลือกตั้งไม่สูง ตั้งแต่ 1-9 คน หรือที่นิยมเรียกกันว่า “พรรคต่ำ 10” ซึ่งจะมีจำนวนส.ส. รวมกันแล้วประมาณร้อยละ 1-5 ของจำนวนส.ส. ทั้งหมดที่พึงมีได้

จากการให้ความหมายของขนาดของพรรคการเมืองคร่าวๆ ดังกล่าวข้างต้น ถ้าหากพิจารณาจากผลของการเลือกตั้งที่ผ่านมาทั้ง 4 ครั้ง (ปีพ.ศ.2544, 2548, 2550 และ 2554) การวัดขนาดของพรรคการเมืองแต่ละขนาดจะใช้เกณฑ์ดังนี้

- 1) พรรคการเมืองขนาดใหญ่ คือ พรรคที่มีจำนวน ส.ส. พรรคละตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป
- 2) พรรคการเมืองขนาดกลาง คือ พรรคที่มีจำนวน ส.ส. พรรคละตั้งแต่ 10 คน ถึง 49 คน และ
- 3) พรรคการเมืองขนาดเล็ก คือ พรรคที่มีจำนวน ส.ส. พรรคละตั้งแต่ 1-9 คน

แม้ว่าเกณฑ์ดังกล่าวจะไม่สะท้อนความเป็นจริงจากผลการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปทั้ง 4 ครั้งล่าสุด แต่ก็น่าจะใช้เป็นฐานในการแบ่งขนาดได้ในทางทฤษฎีและความเป็นไปได้ในอนาคตที่พรรคขนาดใหญ่อาจได้คะแนนและจำนวนส.ส. ไม่สูงกว่าที่เป็นมา (ซึ่งเป็นไปได้ในระบบหลายพรรคในประเทศอื่นหลายประเทศ) และพรรคขนาดกลางอาจสามารถเพิ่มจำนวนส.ส. ขึ้นอย่างมีโอกาที่จะกลายเป็นพรรคขนาดใหญ่ต่อไปก็ได้

ก่อนที่จะวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งทั่วไปเพื่อดูแนวโน้มของพรรคการเมือง ขนาดเล็ก ผู้เขียนจะนำเสนอประเด็นหลักๆ ในกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องว่ามีผลต่อการเกิดและการคงอยู่ของพรรคขนาดเล็กอย่างไรบ้าง ในตอนต่อไป

2. รัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญกับพรรคการเมืองขนาดเล็ก

ประเด็นที่จะเน้นพิจารณาในส่วนนี้ คือ จะดูว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสองฉบับ คือ ฉบับปีพุทธศักราช 2540 และพุทธศักราช 2550 มีผลกระทบในการที่จะกีดกันหรือส่งเสริมพัฒนาการของพรรคการเมืองขนาดเล็กอย่างไรบ้าง โดยเฉพาะการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีการแก้ไขเพิ่มเติม เมื่อพ.ศ. 2554 ก่อนการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 รวมทั้งบทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องอื่นได้แก่ กฎหมายพรรคการเมือง เป็นต้น

(1) บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับพรรคการเมืองในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 บัญญัติไว้ในส่วนที่ 2 ว่าด้วย สภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรกล่าวคือในมาตรา 98 บัญญัติให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 500 คน แบ่งเป็นสมาชิกที่มาจากการ

เลือกตั้ง “แบบบัญชีรายชื่อ” ตามมาตรา 99 จำนวน 100 คน และมาจากการเลือกตั้ง “แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง” ตามมาตรา 102 จำนวน 400 คน

มาตรา 99 ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น โดยให้เลือกบัญชีรายชื่อเพียงบัญชีเดียว และให้ถือเขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง บทบัญญัติตามมาตรานี้มีลักษณะที่กีดกัน พรรคการเมืองขนาดเล็กมิให้เติบโตอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ พรรคการเมืองหนึ่ง พรรคจะจัดทำบัญชีรายชื่อได้หนึ่งบัญชีไม่เกินบัญชีละหนึ่งร้อยคน โดยให้ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนวันเปิดรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ประเด็นอยู่ที่ว่าบัญชีที่พรรคแต่ละพรรคจัดทำขึ้นจะ เป็นบัญชีที่เรียกว่า Nation List ” ซึ่งจะต้องประกอบด้วยรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง จากภูมิภาคต่างๆ อย่างเป็นธรรม ซึ่งแน่นอนว่าพรรคการเมืองขนาดเล็กแม้จะไม่ต้องเสนอรายชื่อให้ครบหนึ่งร้อยคน แต่ก็ต้องประสบปัญหาในการแสวงหาบุคคลที่จะสมัครในนามของพรรคจากภูมิภาคต่างๆ ให้สมดุล ซึ่งไม่ใช่่ง่าย เป็นอุปสรรคต่อการจัดทำรายชื่อ ซึ่งยังต้องไม่ซ้ำกับรายชื่อที่พรรคการเมืองอื่นทำขึ้นด้วย และต้องไม่ซ้ำกับรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคตามมาตรา 102 ด้วย

อีกมาตราหนึ่งที่ได้เห็นได้ชัดเช่นกันว่าเป็นการกีดกันการเกิดและพัฒนาการของพรรคการเมืองขนาดเล็ก คือ มาตรา 100 ซึ่งบัญญัติว่า “บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศให้ถือว่าไม่มีผู้ใดในบัญชีนั้นได้รับเลือกตั้ง และมีให้นำคะแนนเสียงดังกล่าวมารวมคำนวณ เพื่อหาสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามพรรคสองของมาตรานี้” ซึ่งเท่ากับว่าพรรคการเมืองขนาดเล็กที่เพิ่งจัดตั้งขึ้นส่วนใหญ่จะไม่มีโอกาสได้มีชีวิตอยู่ต่อไป

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (ฉบับที่ 1) เมื่อวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2554 มิได้กำหนดจำนวนคะแนนเสียงขั้นต่ำดังกล่าวไว้ แต่ใช้คะแนนเสียงที่ได้จากผู้มีสิทธิเลือกตั้งมาลงคะแนนเสียงทั่วประเทศหารด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบรายชื่อจำนวน 125 คน ซึ่งพิสูจน์ว่าเป็นผลดีต่อพรรคการเมืองขนาดเล็กที่ได้รับเลือกตั้งจำนวนมากขึ้น กล่าวคือมีถึง 9 พรรค ซึ่งไม่ได้คะแนนเสียงถึงร้อยละห้า แต่ได้รับการเลือกตั้งรวมทั้งพรรคการเมืองขนาดกลาง อีก 2 พรรค

สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่ง เขตเลือกตั้งซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ให้ผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับ

เลือกตั้งได้เขตละหนึ่งคน (ตามมาตรา 102) หรือ นายหนึ่ง “เขตเดียวเบอร์เดียว ” ซึ่งในทางทฤษฎีแล้ว หาก การหาเสียงในเขตใดเขตหนึ่งมีการแข่งขันที่รุนแรงระหว่างสองพรรคการเมืองขนาดใหญ่ โอกาสที่พรรค การเมืองขนาดเล็กจะได้ผู้แทนราษฎรในเขตนั้นย่อมเกือบเป็นไปได้ แม้ว่าเขตเล็กจะทำให้การหาเสียงทำ ได้ง่ายขึ้นสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นที่รู้จักและยอมรับในบางท้องถิ่นแต่ในข้อเท็จจริงแล้ว พรรคขนาด เล็กก็คงไม่มีโอกาสอยู่ดี เพราะหากผู้มาลงคะแนนเสียงไม่เลือกพรรคขนาดใหญ่ก็มักจะหันไปลงคะแนนให้ พรรคการเมืองขนาดกลางแทน ซึ่งก็ปรากฏในข้อเท็จจริงว่าเป็นเช่นนั้น ดังจะเห็นได้จากการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2544 และในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 และการที่ มาตรา 104 ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้บัญญัติให้ “ดำเนินการนับคะแนนทุกหน่วยเลือกตั้งร่วมกันและประกาศผลการ นับคะแนนโดยเปิดเผย ทั้งนี้ ณ สถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง แต่เพียงแห่งเดียวในเขตเลือกตั้งนั้น ตามที่ คณะกรรมการเลือกตั้งกำหนด” หรืออีกนัยหนึ่งให้นับคะแนนทุกหน่วยเลือกตั้งร่วมกันเพื่อป้องกันการซื้อ เสียง ก็ไม่มีผลที่ออกมาแตกต่างกันเพราะพรรคการเมืองขนาดใหญ่หรือขนาดกลางที่มีทรัพยากรทางการเงิน การจัดการ และการจัดการรณรงค์การหาเสียงดีกว่าพรรคขนาดเล็กย่อมได้เปรียบอยู่ดี หากพิจารณา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541 ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดตั้ง พรรคการเมือง การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง การเงินของพรรคการเมือง การบริจาคแก่พรรค การเมือง การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ การเลิกและยุบพรรคการเมือง การรวมพรรคการเมือง และ บทกำหนดโทษแล้ว จะเห็นได้ว่ามีบางส่วนที่ไม่เอื้อต่อการเติบโตของพรรคการเมืองขนาดเล็ก อาทิ การ กำหนดให้พรรคการเมืองต้องมีแผน และกำหนดเวลาในการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา 11(5) เพราะเป็นการยากที่พรรคการเมืองขนาดเล็กจะสามารถตั้งสาขาได้ทุกภูมิภาค และในมาตรา 29 ที่ กำหนดให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย สมาชิกซึ่งมีอยู่ในแต่ละภูมิภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่าง น้อยภาคละหนึ่งสาขา ซึ่งจะต้องดำเนินการให้ได้ภายใน 6 เดือน (ร้อยแปดสิบวัน) ก็นับว่าเป็นภาระอย่าง มากสำหรับพรรคการเมืองขนาดเล็กที่เกิดขึ้นใหม่

ในด้านการเงินของพรรคการเมือง การที่กำหนดให้พรรคการเมืองต้องทำบัญชีอย่างเคร่งครัด เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายและอื่นๆ รวมทั้งให้หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค และกรรมการสาขาพรรค การเมือง ต้องรับผิดชอบยอมเป็นภาระที่สร้างความยุ่งยากแก่พรรคการเมืองขนาดเล็ก เช่นเดียวกับการรับ เงินบริจาคที่มักไม่มีใครนิยมให้แก่พรรคการเมืองขนาดเล็กเพราะผลประโยชน์ต่างตอบแทนไม่คุ้ม

ส่วนการให้การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมือง และควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินทุนหมุนเวียนโดยมาตรา 58 กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด “โดยให้คำนึงถึงจำนวนสมาชิก ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมือง จำนวนคะแนนเสียงจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองได้รับในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งหลังสุด จำนวนสมาชิกของพรรคการเมือง และจำนวนสาขาพรรคการเมือง ตามลำดับ” เป็นบทบัญญัติที่ทำให้พรรคการเมืองขนาดเล็ก ไม่มีโอกาสเติบโตจากการได้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐอย่างเห็นได้ชัด

บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการรวมพรรคการเมืองเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ หรืออาจเป็นการรวมเข้าเป็นพรรคเดียวกันกับพรรคการเมืองที่เป็นหลัก ตามมาตรา 70 โดยเฉพาะหลังการเลือกตั้งเท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองขนาดใหญ่ที่ต้องการจัดตั้งรัฐบาลและมีเสียงข้างมากเด็ดขาด “ซื้อ” พรรคการเมืองอื่นได้ง่ายดาย โดยเฉพาะพรรคการเมืองขนาดเล็ก ซึ่งในข้อเท็จจริงก็ได้ปรากฏขึ้นแล้วหลังการเลือกตั้งทั่วไปในปีพ.ศ.2544

(2) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีบทบัญญัติในส่วนที่ว่าด้วยสภาผู้แทนราษฎรซึ่งยังทำให้การเกิดและการเติบโตของพรรคขนาดเล็กเป็นไปได้ยากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ในมาตรา 93 บัญญัติให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 480 คน มาจากการเลือกตั้ง “แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง 400 คน” และมาจากการเลือกตั้ง “แบบสัดส่วน” จำนวน 80 คน การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมีลักษณะที่เรียกว่า “พวงเล็ก” กล่าวคือในมาตรา 94 กำหนดให้แบ่งเขตเลือกตั้งได้ตั้งแต่น้อย 1 คน แต่ไม่เกิน 3 คน จากการคำนวณเกณฑ์จำนวนราษฎร แต่ที่เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการแข่งขันของพรรคการเมือง ขนาดเล็ก คือ การเลือกตั้งแบบสัดส่วน ซึ่งนอกจากลดจำนวนสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งแบบนี้จาก 100 คน เหลือเพียง 80 คนแล้ว การที่กำหนดให้จัดแบ่งพื้นที่ประเทศออกเป็นแปดกลุ่มจังหวัด และให้แต่ละกลุ่มจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วน โดย แต่ละเขตเลือกตั้งให้มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 10 คน (มาตรา 95,96) และที่สำคัญ คือ พรรคการเมืองที่จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งลงแข่งขัน ในแต่ละกลุ่มจังหวัด ต้องส่งให้ครบตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนที่จะมีได้ในแต่ละเขตเลือกตั้ง และให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมกันระหว่างหญิงและชาย ซึ่งสำหรับพรรคขนาดเล็กที่มีทรัพยากรทางการเงินจำกัด การจัดองค์การไม่ดี และ หาผู้สนับสนุนได้จำนวนไม่พอนับเป็นการกีดกันการเกิดพรรคอย่างยิ่ง เพราะการแบ่งกลุ่มเป็น 8 กลุ่มจังหวัด เกือบจะกินพื้นที่เท่ากับ

ครั้งหนึ่งของพื้นที่ในแต่ละภาค หรือพื้นที่ที่ติดต่อกันกับภาคอื่น (มาตรา 97,98) จึงไม่น่าแปลกใจแต่ประการใดที่การเปลี่ยนแปลงทั้งการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และแบบสัดส่วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 จึงมีแต่พรรคการเมืองขนาดใหญ่และ

ขนาดกลางที่มีเสียงสนับสนุนเข้มข้นในเขตที่มีผู้นิยมสูงเท่านั้นที่สามารถลงเลือกตั้งและมีโอกาสได้รับการเลือกตั้ง ดังจะเห็นได้จากผลของการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2550 ที่มีพรรคการเมือง 10 พรรคจาก 31 พรรค ซึ่งลงสมัครรับเลือกตั้งเท่านั้นที่ลงแข่งขันในการเลือกตั้งแบบสัดส่วน

ในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2554 มาตรา 93 ได้บัญญัติให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิก จำนวน 500 คน แบ่งเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 375 คน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน 125 คน มาตรา 94 บัญญัติให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เขตละหนึ่งคน กล่าวคือ หันกลับไปใช้การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ตามเดิม ส่วนการเลือกตั้งแบบสัดส่วนเปลี่ยนเป็นการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อเช่นเดียวกัน แต่เพิ่มจำนวนสมาชิกประเภทนี้เป็น 125 คน และล้มเลิกการกำหนดคะแนนเสียงขั้นต่ำไว้ที่ร้อยละห้าโดย มาตรา 95 กำหนดว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีสิทธิลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อใดบัญชีรายชื่อหนึ่งเพียงบัญชีเดียว และให้ถือเขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง (ซึ่งในทางปฏิบัติทำให้พรรคการเมืองเล็กสามารถใช้ยุทธศาสตร์การหาเสียง โดยเน้นการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเฉพาะการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อเท่านั้น ซึ่งจะทุนค่าใช้จ่าย และหากได้คะแนนเสียงรวมกันจากหลายๆ จังหวัดก็มีโอกาสที่จะได้ผู้แทนเข้าไปนั่งในสภาผู้แทนราษฎรได้) ทั้งนี้ ในมาตรา 98 ให้คำนวณสัดส่วนครั้งนี้ คือ ให้นำคะแนนของแต่ละพรรคการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งมารวมกันทั้งประเทศ แล้วคำนวณเพื่อแบ่งจำนวนผู้ที่จะได้รับเลือกของแต่ละพรรคการเมือง เป็นสัดส่วนที่สัมพันธ์กันโดยตรงกับจำนวนรวมข้างต้น ซึ่งจากผลการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 มีพรรคการเมืองขนาดเล็กได้รับเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงคิดเป็นสัดส่วนไม่สูงนัก

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองพ.ศ. 2541 เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองขนาดเล็กเกิดขึ้นอย่างง่ายดายโดยในมาตรา 8 บัญญัติว่า “ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบ

ห้าปีบริบูรณ์และไม่มีลักษณะที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญมีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไป สามารถรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมืองได้.....” แต่จะมีข้อแม้ว่าจะมีกำหนดอื่น เช่น การประชุม การกำหนดข้อบังคับพรรค และการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่กำหนดไว้ในมาตรา 9 , มาตรา 10 , มาตรา 11 และมาตราอื่นๆ ที่มุ่งให้ พรรคการเมืองมีการจัดองค์การให้เป็นระบบยิ่งขึ้น รวมทั้งในเรื่องการดำเนินกิจการ ของพรรคการเมือง การจัดทำทะเบียน การจัดตั้งสาขา (ซึ่งส่วนใหญ่พรรคการเมืองไม่ค่อยประสบความสำเร็จหรือเอาใจใส่หนัก) การบริหารการเงินของพรรคการเมือง ตามมาตรา 37-44 , และการบริจาคแก่พรรคการเมืองตามมาตรา 45-54 ซึ่งไม่สามารถ บังคับใช้ได้โดยสมบูรณ์ และการจัดให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง (ตาม มาตรา 56-64) ที่ล้วนเอื้อต่อพรรคการเมืองขนาดใหญ่ที่ประสบความสำเร็จทางการเมืองมากกว่า เช่นมาตรา 58 ได้กำหนดให้การจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองรายปี “โดยให้คำนวณถึงจำนวนสมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองและจำนวนสาขาพรรคการเมืองตามลำดับ ” อย่างไรก็ตาม ข้อบังคับเหล่านี้ก็ไม่ได้ทำให้พรรคการเมืองขนาดเล็กที่จัดตั้งขึ้นมีจำนวนน้อยลง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 มีการเปลี่ยนแปลงในบางประเด็น ทั้งนี้มาตรา 8 ยังคงให้ผู้ก่อตั้งพรรค “มีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไป” แต่เนื่องจากเลือกตั้งผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งแบบสัดส่วนและการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต (1-3 คน) ในมาตรา 75 วรรคสอง จึงได้กำหนดให้การจัดสรรเงินให้แก่พรรคการเมืองที่มีสิทธิตามคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 40 ของจำนวนทั้งหมดที่จัดสรร และตามคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง อยู่ที่ร้อยละ 40 ของจำนวนเงินที่จัดสรร ให้สาขาพรรคการเมืองซึ่งมีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดร้อยละ 10 ของจำนวนเงินที่จัดสรรและจำนวนสมาชิกซึ่งชำระค่าบำรุงรายปีร้อยละ 10 ของจำนวนเงินทั้งหมดที่จัดสรร ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการเลือกตั้งประกาศกำหนด “แต่จะจัดสรรให้ พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเกินกว่ากึ่งหนึ่งของวงเงินทั้งหมด ที่จัดสรรในปีนั้นมีได้” และในมาตรา 76 ได้ส่งเสริมให้พรรคการเมืองหาเงินบริจาคให้มากขึ้น เพราะรัฐจะจัดสรรเงินสนับสนุนสมทบให้อีกร้อยละ 5 ของเงินบริจาคทั้งหมดที่ได้รับ

จากการแสดงเจตนารวมกัน และในมาตรา 26 วรรคสอง กำหนดว่าการจัดสรรเงินสนับสนุนให้แก่ทุกพรรคการเมือง “เมื่อรวมกันแล้วจะเกินกึ่งหนึ่งของวงเงินที่กองทุนจัดสรรให้แก่พรรคการเมืองในปีนั้นมีได้” ในกรณีเช่นว่านี้ให้ลดการจัดสรรเงินให้แก่พรรคการเมืองเป็นสัดส่วนกัน

ข้อกำหนดดังกล่าวข้างต้น นับว่าได้ช่วยลดความสำคัญของพรรคการเมืองขนาดใหญ่ลงบ้างและส่งเสริมให้พรรคการเมืองขนาดกลางและขนาดเล็กพยายามพัฒนาตนเองให้เป็นพรรคที่มีความสำคัญยิ่งขึ้นอย่างน้อยหากพรรคฯ จัดตั้งสาขา ให้ได้จำนวนมากขึ้นและหาสมาชิกพรรคได้มากขึ้นก็ยังคงจะได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบ้าง

ต่อมาเมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 (เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2554) ซึ่งได้ให้ความสำคัญแก่ที่ประชุมใหญ่และกรรมการของสาขาพรรคให้มีบทบาทมากขึ้นในการให้ความเห็นชอบในการเสนอชื่อบุคคลผู้สมควรได้รับการพิจารณาได้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อที่อยู่ในความรับผิดชอบของสาขาพรรคนั้น (มาตรา 37) และในมาตรา 39 ยังให้ที่ประชุมใหญ่อาจใช้วิธีการให้ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคการเมืองลงมติเลือกผู้สมควรส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสองแบบเท่ากับเป็นการส่งเสริมให้สมาชิกมีส่วนร่วมมากขึ้น

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ยังได้เปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินสนับสนุนให้แก่พรรคการเมืองอีกด้วย ซึ่งเป็นผลดีในการส่งเสริมพรรคการเมืองขนาดกลางและขนาดเล็ก ที่เคยได้รับเลือกตั้งด้วยเพราะมาตรา 75 บัญญัติว่า “ในการจัดสรรเงินสนับสนุนแก่พรรคการเมืองให้จัดสรรเงินเป็นรายปีแก่พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุด โดยได้คะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบรายชื่อไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 ของคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อรวมกันหรือได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไม่ประกาศร้อยละ 0.5 ของคะแนนเสียงที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนได้รับในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งรวมกันทั้งประเทศ ”

อย่างไรก็ดี หากจะดูในภาพรวมและจากผลการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ก็จะเห็นว่า การจัดสรรเงินสนับสนุนให้พรรคการเมืองของรัฐก็ยังเป็นประโยชน์แก่พรรคการเมืองขนาดใหญ่ที่มีการจัดองค์กร มีระเบียบข้อบังคับที่มีประสิทธิภาพ และมีการจัดกิจกรรมทางการเมืองกว้างขวางเป็นระบบกว่าพรรค ขนาดเล็กซึ่งจะต้องต่อสู้เพื่อให้มีโอกาสเข้าสู่เวทีการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรให้ได้ โดย

พยายามเพิ่มจำนวนผู้แทนของพรรค ขยายสาขาพรรคให้มากขึ้นและเพิ่มจำนวนสมาชิกให้สูง ซึ่งเป็นงานที่ ยากที่ท้าทายความสามารถและอุดมการณ์ของพรรคขนาดเล็กรวมทั้งที่ลำค้ำต้องใช้เวลา

3. พรรคการเมืองขนาดเล็กในอดีต (พ.ศ.2512-2539)

เนื่องจากบทความนี้มีความประสงค์หลักจะศึกษาเชิงเปรียบเทียบการเลือกตั้งทั่วไปภายใต้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (การเลือกตั้งปี พ.ศ. 2544 และ 2548) และการเลือกตั้ง ภายใต้อันตราธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งทั้งสองช่วงมีสถานการณ์ทางการเมืองที่ พัฒนาเกี่ยวข้องกันเป็นลูกโซ่ โดยเฉพาะในช่วงที่ประเทศมีวิกฤติทางการเมืองจากความแตกแยกทาง ความคิดสูง และมีการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างมากมาย มีการท้าทายความเชื่อและสถาบันเก่าแก่ซึ่งเคยเป็นหลักในการแก้ไขปัญหาทางการเมืองและการปกครอง ของประเทศออร์ปกับพัฒนาการที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงจากอิทธิพลของระบบทุนนิยม เทคโนโลยีการ สื่อสารด้านข้อมูล และความขัดแย้งที่รุนแรงภายในประเทศและหลายจุดในต่างประเทศที่มีความเชื่อมโยง กัน หากเราจะย้อนกลับไปดูพัฒนาการของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปในอดีต บางปีเพื่อให้ได้ภาพ ที่ต่อเนื่องในเชิงประวัติศาสตร์ก็อาจจะเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์บทบาทของพรรคการเมืองในการ เลือกตั้งทั่วไปของไทยก่อนที่จะหยิบยกกรณีการเลือกตั้งทั่วไปในช่วงปี พ.ศ. 2544-2554 ขึ้นมาพิจารณา โดยเฉพาะสิ่งที่ผู้เขียนพยายามจะชี้ให้เห็น คือบทบาทของพรรคการเมืองขนาดเล็กซึ่งเป็นเป้าหมายเน้นของ การศึกษาวิเคราะห์ในบทความนี้ อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์ดังกล่าวคงไม่สามารถกระทำได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากผู้เขียนยังขาดข้อมูลในรายละเอียดบางอย่าง ที่ไม่สามารถค้นหาได้ทันในช่วงระยะเวลาอันสั้นที่มี อยู่ แต่ผู้เขียนเชื่อว่าภาพที่ผู้เขียนฉายให้ดูคงจะเป็นแนวทางที่ใช้ในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ปัจจุบัน ได้

ผู้เขียนจะชี้ให้เห็นในตารางข้างล่างนี้ซึ่งสรุปมาจากข้อมูลในอดีตว่า พรรคการเมืองไทยเท่าที่เคย จัดตั้งมามีชีวิตอยู่ได้ก่อนข้างสั้น ไม่ว่าจะเป็นพรรคการเมืองขนาดใหญ่ ขนาดกลาง โดยเฉพาะพรรค การเมืองขนาดเล็ก เหตุการณ์ทางการเมืองสำคัญที่เกิดขึ้นไม่ว่าก่อนการเลือกตั้ง ระหว่างการบริหารประเทศ ในช่วงใดช่วงหนึ่ง หรือหลังจากมีการรัฐประหาร หรือวิกฤติที่เกิดจากการดำเนินการของพรรคการเมือง และนักการเมืองเองล้วนมีส่วนอย่างมากต่อการเกิดและการตายของพรรคการเมือง ซึ่งบางครั้งก็เป็นไป อย่างง่ายดาย แต่บางช่วงก็มีการเกิดใหม่ในรูปแบบอื่นบ้าง ซึ่งจากสถิติที่ปรากฏในตารางจะเห็นได้ว่า ใน การเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2512 พรรคสหประชาไทย พรรคการเมืองขนาดใหญ่ที่ได้จำนวน ส.ส. จำนวนสูงสุดคือ 76 จาก 219 คน บัดนี้ได้ถูกยุบเลิกไปแล้ว เช่นเดียวกับพรรคกิจสังคม ซึ่งในการ

เลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2522 ที่กฎหมายพรรคการเมืองกำหนดให้จัดตั้ง “กลุ่ม” การเมืองได้ แต่ห้ามใช้ชื่อ “พรรคการเมือง” ได้รับเลือกตั้งถึง 87 จากจำนวนส.ส. 301 คน และในการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ 18 เมษายน 2526 พรรคกิจสังคมยังเป็นพรรคการเมืองขนาดใหญ่ที่ได้จำนวน ส.ส. สูงสุด 93 จาก 324 คน พรรคสามัคคีธรรมที่ ชนะการเลือกตั้งด้วยจำนวน ส.ส. สูงสุด 79 จาก 360 คน ในการเลือกตั้งวันที่ 22 มีนาคม 2535 บัดนี้ก็ได้ถูกยุบเลิกไปแล้วเช่นกัน เช่นเดียวกับพรรคชาติไทยที่ได้จำนวนส.ส. ถึง 92 จาก 391 คน ในการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ก็ได้ถูกยุบเลิกไปและส.ส. ที่มีอยู่ก็จัดตั้งพรรคขึ้นมาใหม่เป็นพรรคชาติไทยพัฒนา เป็นพรรคขนาดกลาง ส่วนพรรคความหวังใหม่ซึ่งเคยได้รับเลือกตั้งด้วย จำนวน ส.ส.สูงถึง 125 จาก 393 คนก็ถูกยุบรวมกับพรรคไทยรักไทยหลังการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป เมื่อปีพ.ศ. 2544 และได้มีผู้จัดตั้งพรรคนี้ขึ้นมาใหม่แต่เป็นพรรคที่ไม่ได้รับเลือกตั้งในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 ในช่วงเวลาดังกล่าวมีเพียงพรรคประชาธิปัตย์เพียงพรรคการเมืองเดียวที่ยังคงสถานะภาพเป็นการเมืองขนาดใหญ่มาจนถึงการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 ส่วนพรรคการเมืองขนาดเล็กมีการเกิดและดับไปตามวัฏจักรของการเลือกตั้ง โดยเคยมีจำนวนมาก ในการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ 26 มกราคม 2518 และวันที่ 4 เมษายน 2519 ข้อมูลที่เสนอมานี้หากนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับ การเลือกตั้งเป็นการทั่วไปในปีพ.ศ. 2544 , 2548 , 2550 และ 2554 ก็จะเห็นว่า ไม่ค่อยมีความแตกต่างกันมากนัก

ตารางที่ 1 สถิติจำนวนพรรคการเมือง และผลการเลือกตั้งทั่วไป

ระหว่างปี พ.ศ.2512-2539

วันที่	จำนวนพรรคที่ ส่งลงเลือกตั้ง	จำนวนพรรคที่ได้รับเลือกตั้งแบ่งตามขนาด				พรรคที่ได้จำนวนส.ส.สูงสุด (จากจำนวนที่พึงมีได้)	สถานภาพปัจจุบัน (3 ก.ค. 2554)
		ใหญ่ (50 -)	กลาง (10-49)	เล็ก (1-9)	รวม		
10 ก.พ. 2512	ส่ง 14 จากจำนวน 15 พรรค	2	-	5	7	พรรคสหประชาไทย (76 จาก 219)	ถูกยุบเลิกไปแล้ว
26 ม.ค. 2518	ส่ง 42 พรรค	1	8	13	22	พรรคประชาธิปไตย (74 จาก 269)	ยังดำรงอยู่เป็นพรรค ขนาดใหญ่
4 เม.ย. 2519	ส่ง 39 พรรค	3	1	15	19	พรรคประชาธิปไตย (114 จาก 279)	ยังดำรงอยู่เป็นพรรค ขนาดใหญ่
22 เม.ย. 2522	ส่ง 28 กลุ่ม	1	5			กลุ่มกิจสังคม (87 จาก 301)	ยังดำรงอยู่เป็นพรรคกิจ สังคม ซึ่งเป็นพรรคขนาด เล็กไม่ได้รับการเลือกตั้ง ในการเลือกตั้ง 3 ก.ค.2554
18 เม.ย. 2526	16	3	2	4	9	พรรคกิจสังคม (93 จาก 324)	ยังดำรงอยู่แต่เป็นพรรค ขนาดเล็กไม่ได้รับการเลือกตั้ง ในวันที่ 3 ก.ค.2554

27 ก.ค. 2529	จดทะเบียน 20 / ส่งสมัคร 17	3	5	7	15	พรรคประชาธิปัตย์ (100 จาก 347)	ยังดำรงอยู่เป็นพรรค ขนาดใหญ่
24 ก.ค. 2531	16	2	7	6	15	พรรคชาติไทย (87 จาก 357)	ถูกยุบเลิกเปลี่ยนเป็น พรรคชาติไทยพัฒนาปัจจุบัน เป็นพรรคขนาดกลาง
22 มี.ค. 2535 (35/1)	ส่ง 15 พรรค	3	3	5	11	พรรคสามัคคีธรรม (79 จาก 360)	ยุบเลิกไปแล้ว
13 ก.ย. 2535 (35/2)	ส่ง 13 พรรค (12)	4	2	5	11	พรรคประชาธิปัตย์ (76 จาก 360)	ยังดำรงอยู่เป็นพรรคขนาด ใหญ่
2 ก.ค. 2538	ส่ง 12 พรรค	4	5	2	11	พรรคชาติไทย (92 จาก 391)	ถูกยุบเลิกเปลี่ยนเป็นพรรค ชาติไทยพัฒนา ดำรงอยู่ เป็นพรรคขนาดกลาง
17 พ.ย. 2539	ส่ง 13 พรรค	3	3	5	11	พรรคความหวังใหม่ (125 จาก 393)	ยุบรวมกับพรรคไทยรักไทย ต่อมาและมีการรื้อฟื้นขึ้นใหม่ เป็นพรรคขนาดเล็ก ไม่ได้รับเลือกตั้งในการเลือก เมื่อวันที่ 3 ก.ค.2554

ที่มา : โสภณ เพชรสว่าง และทงศักดิ์ ม่วงมณี , สัมภาษณ์ เลขาธิการรณรงค์ สืบทอดอำนาจเผด็จการ (โรงพิมพ์ทองกลม จำกัด) 2551)

เชาวนะ ไตรมาส ; ข้อมูลพื้นฐาน 75 ปีประชาธิปไตยไทย 2475 – 2550 พิมพ์ครั้งที่ 5 (สถาบันนโยบายสาธารณะ , 2550)

นคร พจนนรพงษ์ และอุกฤษ พจนนรพงษ์ ข้อมูลประวัติศาสตร์การเมืองไทย, 2544

มนุชญ์ วัฒนโกเมธ, ข้อมูลพื้นฐานการเมืองปัจจุบัน และพรรคการเมืองกับการเลือกตั้งปี 2522-2529 (สมาคมสังคมนิติศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2529)

4. วิเคราะห์พรรคขนาดเล็กในการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป 3 กรกฎาคม 2554

หลังจากมีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2540 มีข้อมูล que แสดงว่าพรรคการเมืองที่จดทะเบียนและยังดำเนินการอยู่ถึงวันที่ 23 กรกฎาคม 2541 มีอยู่รวม ทั้งสิ้น 16 พรรค⁽⁴⁾ และระหว่างปี 2541-2549 พรรคการเมืองได้ถูกสั่งให้ยุบเลิกตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองพุทธศักราช 2541 มีจำนวน 81 พรรค และพรรคการเมืองที่ต่อมาได้รับ อนุญาตให้จดทะเบียนและดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้ จนถึงวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ.2550 มีจำนวน 39 พรรค⁽⁵⁾ ซึ่งรวมถึงพรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน (และพรรคมวลชน และพรรคความหวังใหม่ที่ จัดตั้งใหม่ในปี พ.ศ. 2545) เป็นต้น ซึ่งต่อมาเมื่อพรรคไทยรักไทย ถูกยุบโดยคำตัดสินวินิจฉัยของคณะตุลา การศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ.2550 ก็ได้หันมาใช้หัวของพรรคพลังประชาชนจัดตั้งเป็น พรรคการเมืองขนาดใหญ่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ.2550 โดยมีนายสมัคร สุนทรเวช เป็นหัวหน้าพรรค และหลังจากพรรคพลังประชาชนถูกยุบเลิก พรรคนี้ก็กลายมา เป็นพรรคเพื่อไทย โดยมีนายยงยุทธ วิชัยดิษฐ เป็นหัวหน้าพรรค ซึ่งจากผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 พรรคนี้ก็ได้รับชัยชนะอย่างท่วมท้น ชนะพรรคประชาธิปัตย์ซึ่งเป็นรัฐบาลอยู่ถึง 100 กว่าที่นั่ง (265 ต่อ159)

ข้อมูลที่น่าสนใจอันเป็นผลจากการแก้ไขวิธีการเลือกตั้งจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรมีจำนวน 500 คน โดยเป็นผู้แทนราษฎรที่มาจากการ เลือกตั้งแบบแบ่งเขต โดยให้เขตเดียวมีผู้แทนราษฎรได้เพียงคนเดียว จำนวน 400 คน และผู้แทนราษฎรจาก บัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้นอีก 100 คน โดยใช้พื้นที่ประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง มาเป็น วิธีการ เลือกตั้งที่ให้เลือกผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตโดยให้แต่ละเขตมีผู้แทนราษฎร ได้อย่างน้อย 1 คน และสูงสุด 3 คน หรือที่เรียกว่า “แบบพวงเล็ก” รวม 400 คน และเปลี่ยนการเลือกผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อจำนวน 100 คน มาเป็นแบบสัดส่วนจำนวน 80 คน โดยให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็น 8 กลุ่มให้แต่ละกลุ่มมี ส.ส. ได้ 10 คน ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 โดยหากพรรคการเมืองใดจะส่งผู้สมัครรับ เลือกตั้งในกลุ่มจังหวัดใดต้องส่งให้ครบทั้ง 10 คนต่อหนึ่งกลุ่ม แต่ไม่จำเป็นต้องส่งครบทุกกลุ่ม ซึ่งได้สร้าง ภาระในการระดมทรัพยากรเพื่อต่อสู้ในการเลือกตั้งให้กับพรรคการเมืองขนาดเล็กอย่างมาก ทั้งการส่งผู้ลง สมัครรับ เลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบสัดส่วน

นอกจากนี้ในการจับหมายเลขของพรรคการเมือง หมายเลขลงสมัครของผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตกับผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วน ยังไม่เหมือนกัน อีกด้วย ด้วยเหตุนี้ จากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพบว่า มีพรรคการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขต เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2550 รวมจำนวน 31 พรรค จากการวิเคราะห์ดูรายละเอียดพบว่า ในการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 มีพรรคขนาดใหญ่ที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียง 2 พรรค คือ พรรคประชาธิปัตย์ (หมายเลข 4) และพรรคพลังประชาชน (หมายเลข 12) ส่วนพรรคอื่นที่ในวันสมัคร “อาจ” เป็นพรรคขนาดกลาง ก็มีพรรคเพื่อแผ่นดิน (หมายเลข 1) , พรรครวมใจไทยชาติพัฒนา (หมายเลข 2) พรรคชาติไทย (หมายเลข 13) , พรรคมหาชน (หมายเลข 22) นอกจากนั้นเป็นพรรคขนาดเล็กที่ไม่ค่อยมีผู้รู้จักทั้งสิ้น

ส่วนสถิติผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน ซึ่งให้เห็นว่ามีพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครครบทั้ง 8 กลุ่มจังหวัดเพียง 10 พรรคจาก 31 พรรค ซึ่งผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 ก็มีความชัดเจนว่าพรรคขนาดใหญ่ คือพรรคที่ได้จำนวน ส.ส. มากกว่า 50 คนขึ้นไปมีเพียงพรรคพลังประชาชน และ พรรคประชาธิปัตย์ ส่วนพรรคขนาดกลางที่ได้รับเลือกตั้งมีเพียง 2 พรรค พรรคขนาดเล็กมีเพียง 3 พรรค รวม 7 พรรค ที่เหลือไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดได้รับเลือกตั้ง ดังปรากฏจำนวน ส.ส. ทั้ง 2 แบบตามตารางข้างล่าง

ตารางที่ 2 : ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป

เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550

พรรค	จำนวน ส.ส.		รวม
	แบบแบ่งเขต	แบบสัดส่วน	
พรรคพลังประชาชน	199	34	233
พรรคประชาธิปัตย์	132	33	165
พรรคชาติไทย	33	4	37
พรรคเพื่อแผ่นดิน	17	7	24
พรรครวมใจไทยชาติพัฒนา	8	1	9
พรรคมหาชน	7	0	7
พรรคประชากร	4	1	5
รวม	<u>400</u>	<u>80</u>	<u>480</u>

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง , วิธีพิเศษ สารานุกรมเสรี , 2550

ต่อมาเมื่อมีการเลือกตั้งซ่อมเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2552 และวันที่ 12 ธันวาคม 2553 หลังจากที่พรรคพลังประชาชนถูกยุบไปแล้ว และมีการย้ายพรรค ทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเปลี่ยนไปและพรรคการเมืองก็เปลี่ยนชื่อไปด้วย โดยพรรคพลังประชาชนเปลี่ยนเป็นพรรคเพื่อไทย เกิดพรรคภูมิใจไทยเป็นพรรคที่มีจำนวน ส.ส. มากเป็นลำดับสาม พรรคชาติไทยเปลี่ยนเป็นชาติไทยพัฒนา พรรคกิจสังคมได้ถูกฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ และเกิดพรรคมาตุภูมิ เป็นพรรคที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่ เป็นต้น แต่รวมแล้วก็มีเพิ่มเป็น 9 พรรค จากเดิม 7 พรรค ไม่มีผลต่อการเกิดของพรรคขนาดเล็กอื่นๆ แต่ประการใด

สำหรับข้อมูลพรรคการเมืองที่ยังดำเนินการอยู่หลังปี พ.ศ. 2550 ตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รวบรวมไว้เป็น 3 ระยะคือ ข้อมูลเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2552 , 29 พฤศจิกายน 2553 และเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2554 (ก่อนการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554) มีลักษณะที่น่าสนใจที่สะท้อนให้เห็นสถานภาพของพรรคการเมืองขนาดเล็ก ดังนี้

**ตารางที่ 3 : ข้อมูลพรรคการเมืองที่ยังดำเนินการอยู่
ณ วันที่ 14 กันยายน 2552**

จำนวนพรรค	จำนวน ส.ส.			จำนวนสาขา
	แบ่งเขต	สัดส่วน	รวม	
พรรคขนาดใหญ่ (ส.ส. 50 ขึ้นไป)				
1. พรรคเพื่อไทย	162	27	189	3
2. พรรคประชาธิปัตย์	140	33	173	195
พรรคขนาดกลาง (ส.ส. 10 - 49)				
3. พรรคภูมิใจไทย	28	4	32	1
4. พรรคเพื่อแผ่นดิน	24	7	31	4
5. พรรคชาติไทยพัฒนา	24	1	25	6
พรรคขนาดเล็ก (ส.ส. 1-9)				
6. พรรครวมใจไทยชาติพัฒนา	8	1	9	4

7. พรรคประชากร	7	1	8	5
8. พรรคกิจสังคม	4	1	5	4
9. พรรคมาตุภูมิ	2	1	3	2
รวม 9 พรรค	399	76	275	224
พรรคที่ไม่มีส.ส. 41 พรรค	-	-	-	153
รวมทั้งสิ้น 50 พรรค	399	76	475	377

หมายเหตุ : ยังมีพรรคที่รอจดทะเบียนอีก 25 พรรค

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2554

ตารางที่ 4 : ข้อมูลพรรคการเมืองที่ยังดำเนินการอยู่

ณ วันที่ 29 พฤศจิกายน 2553

จำนวนพรรค	จำนวน ส.ส.			จำนวนสาขา
	แบ่งเขต	สัดส่วน	รวม	
พรรคขนาดใหญ่ (ส.ส. 50 ขึ้นไป)				
1. พรรคเพื่อไทย	161	27	188	5
2. พรรคประชาธิปัตย์	137	33	170	190
พรรคขนาดกลาง (ส.ส. 10 - 49)				
3. พรรคภูมิใจไทย	28	3	31	-
4. พรรคเพื่อแผ่นดิน	24	6	30	6
5. พรรคชาติไทยพัฒนา	23	1	24	6
พรรคขนาดเล็ก (ส.ส. 1-9)				
6. พรรครวมใจไทยชาติพัฒนา	8	1	9	4
7. พรรคประชากร	7	1	8	6
8. พรรคกิจสังคม	4	1	5	4
9. พรรคมาตุภูมิ	2	1	3	5
รวม 9 พรรค	394	74	468	226
พรรคที่ไม่มีส.ส. 41 พรรค	-	-	-	187

รวมทั้งสิ้น 50พรรค	394	74	468	413
---------------------------	------------	-----------	------------	------------

หมายเหตุ : ยังมีพรรคที่รอจดทะเบียนอีก 19 พรรค

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2554

**ตารางที่ 5 : ข้อมูลพรรคการเมืองที่ยังดำเนินการอยู่
ณ วันที่ 6 พฤษภาคม 2554**

จำนวนพรรค	จำนวน ส.ส.			จำนวนสาขา
	แบ่งเขต	สัดส่วน	รวม	
พรรคขนาดใหญ่ (ส.ส. 50 ขึ้นไป)				
1. พรรคเพื่อไทย	161	27	188	5
2. พรรคประชาธิปัตย์	137	33	170	177
พรรคขนาดกลาง (ส.ส. 10 - 49)				
3. พรรคภูมิใจไทย	28	3	31	5
4. พรรคเพื่อแผ่นดิน	24	6	30	8
5. พรรคชาติไทยพัฒนา	23	1	24	6
พรรคขนาดเล็ก (ส.ส. 1-9)				
6. พรรครวมใจไทยชาติพัฒนา	8	1	9	4
7. พรรคประชากร	7	1	8	5
8. พรรคกิจสังคม	4	1	5	4
9. พรรคมาตุภูมิ	2	1	3	5
รวม 9 พรรค	394	74	468	219
พรรคที่ไม่มี ส.ส. 68 พรรค	-	-	-	190
รวมทั้งสิ้น 57 พรรค	394	74	468	409

หมายเหตุ : มีพรรคการเมืองที่กำลังรอจดทะเบียนอีก 21 พรรค

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2554

ถ้าพิจารณาจากตารางทั้ง 3 ข้างบนนี้ เราก็พอจะอนุมานจากตัวเลขจำนวนพรรคการเมืองทั้งที่ประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งทั่วไป และที่ยังไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการเลย ได้ดังนี้

1 ระบบพรรคการเมืองไทย หากมิได้มีการแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญในเรื่องจำนวนพรรคการเมืองก็จะพัฒนาไปในรูปที่จัดอยู่ในประเภทระบบหลายพรรค (multiparty system) ที่มีพรรคใหญ่คือพรรคที่มีจำนวน ส.ส. จำนวน 50 คนขึ้นไป เพียง 2 พรรค พรรคขนาดกลางที่มี ส.ส. จำนวน 10 ถึง 49 คน อีกประมาณ 5-6 พรรค ซึ่งมีเสียงสนับสนุนอยู่ในบางเขตที่เคยเป็นเขตที่มีคะแนนเสียงนิยมอยู่สูงแต่พรรคขนาดกลางจะประสบความสำเร็จส่วนใหญ่เฉพาะการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในลักษณะแบ่งเขตเท่านั้น โดยที่จะต้องพิสูจน์ต่อไปในระยะยาวว่า การแบ่งเขตแบบเขตเดียวเบอร์เดียว หรือการแบ่งเขตเป็นแบบ “พวงเล็ก” (มี ส.ส. ได้ 1-3 คน) แบบใดจะเป็น ข้อได้เปรียบหรือเสียเปรียบ (การวิเคราะห์ที่ต้อง control ตัวแปรอื่นๆ เช่น กระแสความนิยม (ที่เรียกว่า Fever) หรือเหตุการณ์วิกฤติของบ้านเมืองทางด้านเศรษฐกิจหรือการเมืองด้วย

2. พรรคการเมืองขนาดเล็กจะยังไม่สูญหายไปจากการเมืองในระบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา และระบบการเลือกตั้งทั่วไปในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากข้อมูลการจดทะเบียนและรอดทะเบียนพรรคการเมืองที่รวบรวมล่าสุดโดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า จำนวนพรรคการเมืองที่จดทะเบียนระหว่างปี พ.ศ. 2552 ถึง 2554 (ก่อนการเลือกตั้งวันที่ 3 กรกฎาคม 2554) ว่ามีประมาณ 50 -57 พรรค และที่ยังรอดทะเบียนอยู่ ณ เดือนพฤษภาคม 2554 อีก 22 พรรค รวมแล้วอาจจะมีพรรคการเมืองที่จดทะเบียนอยู่ถึงประมาณ 80 พรรค โดยที่พรรคการเมืองขนาดเล็กจะมีโอกาสชนะการเลือกตั้งน้อยมาก ดังจะเห็นได้จากกรณีวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบใน การเลือกตั้งเป็นการทั่วไปในปี พ.ศ. 2544 (6 มกราคม) , ปี พ.ศ. 2548 (6 กุมภาพันธ์) ปี พ.ศ. 2550 (23 ธันวาคม) และปี 2554 (3 กรกฎาคม) ตามตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 6 : จำนวนพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร
เป็นการทั่วไปในปี พ.ศ.2544, 2548, 2550 และ 2554

ปีเลือกตั้ง	ชื่อพรรคการเมือง	จำนวน ส.ส.		รวม	หมายเหตุ
		แบบแบ่งเขต	แบบบัญชีรายชื่อ		
6 มกราคม 2544	<u>พรรคขนาดใหญ่</u>				ต่อมาพรรคเสรีธรรม พรรคความหวังใหม่และพรรคชาติพัฒนาได้ยุบรวมเข้ากับพรรคไทยรักไทย คณะกรรมการการเลือกตั้งแถลงเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2541 ว่ามีการจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่ 13 พรรค หลังจากที่มีพรรคการเมืองจดทะเบียนใหม่ เพื่อเตรียมรับการเลือกตั้ง 2544 อีก 6 พรรค ในปีพ.ศ. 2540 และพรรคที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งตามแบบบัญชีรายชื่อมี 37 พรรค แบบแบ่งเขต 39 พรรค
	1. พรรคไทยรักไทย	200	48	248	
	2. พรรคประชาธิปัตย์	97	31	128	
	<u>พรรคขนาดกลาง</u>				
	3. พรรคชาติไทย	35	6	41	
	4. พรรคความหวังใหม่	28	8	36	
	5. พรรคชาติพัฒนา	22	7	29	
	6. พรรคเสรีธรรม	14	0	14	
	<u>พรรคขนาดเล็ก</u>				
	7. พรรคราษฎร	2	0	2	
	8. พรรคกิจสังคม	1	0	1	
	9. พรรคถิ่นไทย	1	0	1	

	รวม 9 พรรค	400	100	500	
ปีเลือกตั้ง	ชื่อพรรคการเมือง	จำนวน ส.ส.		รวม	หมายเหตุ
		แบบแบ่งเขต	แบบบัญชีรายชื่อ		
6 กุมภาพันธ์ 2548					พรรคที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมี 20 พรรค และแบบแบ่งเขต 25 พรรค พรรคขนาดกลางและขนาดเล็กได้รับเลือกตั้งขนาดละ พรรค เพราะพรรคไทยรักไทยชนะเลือกตั้งแบบท่วมท้น ในการเลือกตั้งครั้งนี้
	<u>พรรคขนาดใหญ่</u>				
	1. พรรคไทยรักไทย	308	67	375	
	2. พรรคประชาธิปัตย์	71	25	96	
	<u>พรรคขนาดกลาง</u>				
	3. พรรคชาติไทย	18	8	26	
	<u>พรรคขนาดเล็ก</u>				
	4. พรรคมหาชน	3	0	3	
	รวม 4 พรรค	400	100	500	

ปีเลือกตั้ง	ชื่อพรรคการเมือง	จำนวน ส.ส.		รวม	หมายเหตุ
		แบบแบ่งเขต	สัดส่วน		
23 ธันวาคม 2550	<u>พรรคขนาดใหญ่</u>				มีพรรคการเมืองรวม 31 พรรคที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขต แต่มีเพียง 10 พรรค ที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วน (ตามกลุ่มจังหวัด 8 กลุ่ม)
	1. พรรคพลังประชาชน	199	34	233	
	2. พรรคประชาธิปัตย์	132	33	165	
	<u>พรรคขนาดกลาง</u>				
	3. พรรคชาติไทย	33	4	37	
	4. พรรคเพื่อแผ่นดิน	17	7	24	
	<u>พรรคขนาดเล็ก</u>				
	5. พรรครวมใจไทยชาติพัฒนา	8	1	9	
	6. พรรคมัชฌิมาธิปไตย	7	0	7	
	7. พรรคประชากรราช	4	1	5	
	รวม 7 พรรค	400	80	480	

ปีเลือกตั้ง	ชื่อพรรคการเมือง	จำนวน ส.ส.		รวม	หมายเหตุ
		แบบแบ่งเขต	แบบบัญชีรายชื่อ		
3 กรกฎาคม 2554	<u>พรรคขนาดใหญ่</u>				<p>1. การเลือกตั้งเป็นการทั่วไปครั้งนี้มีพรรคการเมืองส่งผู้สมัครลงเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อรวม 40 พรรค</p> <p>2. พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในแบบบัญชีรายชื่อเกิน 50 คน แต่ไม่ได้รับเลือกตั้งได้แก่</p> <p>(1) พรรคกิจสังคม (ส่งครบ 125 คน)</p> <p>(2) พรรคความหวังใหม่ (ส่งครบ 125 คน)</p> <p>(3) พรรคพลังคนกีฬา (ส่ง 103 คน)</p> <p>3. (1) คะแนนเสียงสูงสุดแบบบัญชีรายชื่อ 15,744,190 คะแนน (พรรคเพื่อไทย)</p> <p>(2) คะแนนเสียงต่ำสุดแบบบัญชีรายชื่อ 25,784 คะแนน (พรรคประชาธิปัตย์ใหม่)</p>
	1. พรรคไทยรักไทย	204	61 (ส่งครบ 125 คน)	265	
	2. พรรคประชาธิปัตย์	115	44 (ส่งครบ 125 คน)	159	
	<u>พรรคขนาดกลาง</u>				
	3. พรรคภูมิใจไทย	29	5 (ส่งครบ 125 คน)	34	
	4. พรรคชาติไทยพัฒนา	15	4 (ส่งครบ 125 คน)	19	
	<u>พรรคขนาดเล็ก</u>				
	5. พรรคชาติพัฒนาเพื่อแผ่นดิน	5	2 (ส่งครบ 125 คน)	7	
	6. พรรคพลังชล	6	1 (ส่ง 18 คน)	7	
	7. พรรครักประเทศไทย	0	4 (ส่ง 11 คน)	4	
	8. พรรคมาตุภูมิ	1	1 (ส่ง 40 คน)	2	

	9. พรรครักษ์สันติ	0	1 (ส่ง 64 คน)	1	(3) คะแนนเสียงพรรคอื่นๆ ที่ไม่ได้ส.ส.ตามสัดส่วน รวม 692,322 คะแนน รวม (1)+(2)+(3) เท่ากับ 32,525,504 คะแนน
	10. พรรคมหาชน	0	1 (ส่ง 6 คน)	1	
	11. พรรคประชาธิปไตยใหม่	0	1 (ส่ง 6 คน)	1	
	รวม 11 พรรค	375	125	500	

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง , 2554

สรุปว่าจากการศึกษาเปรียบเทียบการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ระหว่างวันปีพ.ศ. 2544 และ 2548 ซึ่งใช้วิธีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและการเลือกตั้งแบบรายชื่อในจำนวนเท่ากันคือ สัดส่วน 400 ต่อ 100 พบว่า จำนวนพรรคขนาดใหญ่ (มี ส.ส. 50 ขึ้นไป) ไม่เปลี่ยนแปลง แต่เมื่อพรรคไทยรักไทยสามารถดึง พรรคหลายพรรคเข้ามาควมรวมกับพรรค จนสร้างเป็นพรรคขนาดใหญ่ขึ้นมาได้ครอบคลุมพื้นที่ที่มีเสียง สนับสนุนรวมกันแล้วสูงมากพรรคไทยรักไทยจึงได้จำนวน ส.ส. เพิ่มขึ้นอีกถึง 127 คนในการเลือกตั้ง ในปี พ.ศ. 2548 เหลือที่นั่งให้พรรคชาติไทยซึ่งเป็นพรรคขนาดกลางเพียงพรรคเดียวได้ไป 26 คน ส่วนพรรคขนาดเล็กก็มีเพียง พรรคมหาชนเพียงพรรคเดียวเช่นกันแต่ได้ไปเพียง 3 คนเท่านั้น โดยไม่มี ส.ส. ที่ได้รับการเลือกตั้งในแบบบัญชีรายชื่อเลย ส่วนการเลือกตั้งในวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 หลังจากพรรคไทยรักไทย ถูกยุบและ ส.ส. ในพรรคได้หันมารวมตัวกันในนามของพรรคพลังประชาชน พรรคนี้ต้องสูญเสียที่นั่งไปถึง 143 ที่นั่ง ส่วนพรรคประชาธิปัตย์ซึ่งเป็นพรรคใหญ่อันดับสองได้ที่นั่งเพิ่มขึ้นอีก 79 ที่นั่งจาก 96 เป็น 165 ซึ่ง ต่อมาเมื่อพรรคพลังประชาชนถูกยุบ พรรคประชาธิปัตย์แม้จะมี ส.ส. ไม่สูงกว่าพรรคเพื่อไทยแต่ก็ไม่มากนัก คือ 172 ต่อ 189 แต่ก็สามารถรวมกับพรรคขนาดกลางและพรรคขนาดเล็กตั้งรัฐบาลผสมได้สำเร็จ ส่งผลทำให้เกิดวิกฤตทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง สำหรับพรรคขนาดเล็กในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 ก็มีเพียง 3 พรรคเท่านั้นที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาโดยพรรคที่ได้ ส.ส. สัดส่วนมีเพียง 2 พรรคๆละหนึ่งคน ส่วนอีกพรรคหนึ่งไม่ได้ ส.ส. สัดส่วนเลย ซึ่งทำให้เห็นว่า พรรคการเมืองขนาดเล็กในช่วงที่เกิดวิกฤตก็ไม่ได้ ประโยชน์จากการเลือกตั้ง เพราะคะแนนเสียงจะเทไปยังพรรคขนาดใหญ่ และขนาดกลางเท่านั้น ดังจะเห็น ได้ว่า ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 พรรคชาติไทยและพรรคเพื่อแผ่นดินได้ที่นั่งในส่วน ผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเพิ่มขึ้น

การแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ในเดือนมีนาคม 2554 และกฎหมายเลือกตั้ง ในปีเดียวกันมีผลสำคัญ คือการจัดให้พรรคการเมืองได้หมายเลขในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตกับการเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ (แทนการเลือกตั้งแบบสัดส่วน) เป็นหมายเลขเดียวกัน ทำให้มีพรรค การเมืองขนาดเล็กส่ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งจำนวนมากถึง 40 พรรค โดยบางพรรคอาศัยชื่อเสียงของหัวหน้า พรรคในการหาเสียงในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อแบบเดียว ซึ่งใช้ประเทศไทยเป็นเขตเลือกตั้งเขตเดียวทำให้พรรครักประเทศไทย พรรครักษ์สันติ และพรรคมาตุภูมิ และพรรคประชาธิปัตย์ใหม่ มีโอกาสได้ ส.ส. ตามแบบรายชื่อโดยพรรครักประเทศไทยของนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ ได้จำนวน ส.ส. แบบรายชื่อมากถึง 4 คน เท่ากับพรรคขนาดกลางเช่นพรรคชาติไทยพัฒนา แม้กระทั่งพรรคที่มีเสียงสนับสนุน (หรืออิทธิพล) อยู่ เฉพาะถิ่นเช่น พรรคพลังชลในเขตจังหวัดชลบุรีก็ยังได้ ส.ส.ตามแบบแบ่งเขตถึง 6 ที่นั่ง อย่างไรก็ตามหากดู

จำนวนพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครลงแข่งขันถึง 40 พรรคแล้ว ก็จะเห็นแนวโน้มได้ชัดเจนว่าพรรคขนาดเล็กคงไม่มีอนาคตที่แจ่มใสมากนัก แม้ว่าจำนวนพรรคขนาดเล็กที่จดทะเบียนในอนาคตจะยังไม่ลดลงก็ตาม ซึ่งอาจสรุปได้ว่า พรรคขนาดเล็กยังคงจะเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเสมอในช่วงก่อนการเลือกตั้งทั่วไปดังที่ผู้เขียนได้เคยเปรียบเทียบไว้ในบทความชิ้นก่อนว่า การเกิดการตายของพรรคการเมืองขนาดเล็กก่อนและหลังการเลือกตั้งทั่วไปนั้นเป็นเสมือนดอกเห็ดที่เกิดขึ้น สะพรั่งในช่วงฤดูฝน

5. บทสรุป

จากข้อมูลที่น่าเสนอมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ไม่ว่าเหตุการณ์การเมือง หรือกฎหมายจะเป็นอุปสรรคหรือเอื้อต่อการพัฒนาประชาธิปไตยแบบรัฐสภาที่มีพรรคการเมืองเป็นผู้แสดงที่สำคัญในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ตาม พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นก็จะมีจำนวนมากอยู่ทุกยุคทุกสมัย โดยเฉพาะการจัดตั้งพรรคการเมืองขนาดเล็กแม้ว่าโอกาสที่จะได้รับการเลือกตั้งจะมีน้อยเพียงใดก็ตาม และเนื่องจากวงจรชีวิตที่สั้นของพรรคการเมืองและจากความผันผวนจากเหตุการณ์ทางการเมือง ชะตาชีวิตของพรรคการเมืองของไทยไม่ว่าจะเป็นพรรคขนาดใหญ่ พรรคขนาดกลางหรือพรรคขนาดเล็กก็ตามย่อมเปลี่ยนแปลงไปหรือแตกดับไปตามวัฏจักรของการเมืองเสมอ พรรคการเมืองขนาดใหญ่ในอดีตหลายพรรคได้ดับสูญหรือถูกกลืน (โดยการควบรวม) หายไป ถูกยุบไป เปลี่ยนโฉมหรือกลายเป็นพรรคขนาดเล็กไป หรือเป็นพรรคที่ไร้ผู้แทนราษฎร พรรคขนาดใหญ่หลายพรรคกลายเป็นพรรคขนาดกลาง หรือพรรคขนาดเล็ก หรือสิ้นสูญไปเช่นกัน ส่วนพรรคขนาดเล็กไม่ว่าจะประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งทั่วไปแต่ละครั้งหรือไม่ก็ตามแต่ก็ไม่เคยสูญหายไปจากการเมืองและการเลือกตั้งของไทย ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่า ทำไมพรรคขนาดเล็กเหล่านี้จึงมีการจัดตั้งขึ้นโดยไม่ขาดสายอีกทั้งชื่อของพรรคเหล่านี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงอุดมการณ์ที่เปลี่ยนไปในแต่ละช่วงประวัติศาสตร์ทางการเมือง โดยที่พรรคหลายพรรคที่พยายามเสนอตัวเป็นตัวแทนของชนชั้นบางชนชั้น เช่น เกษตรกร ชาวไร่ชาวนา กรรมกร และกลุ่มการเคลื่อนไหวทางสังคมบางกลุ่ม หรือเขตพื้นที่บางพื้นที่ ยังไม่เคยประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งหรือพัฒนาเป็นพรรคที่มีขนาดใหญ่ขึ้น ใครคือผู้ก่อตั้งพรรคเหล่านี้ อุดมการณ์เขาคืออะไร นโยบายของพรรคเขาสะท้อนปัญหาของสังคมอะไรบ้าง ทำไมเขาจึงกล้าสู้ในสนามการเลือกตั้งที่ต้องใช้ทรัพยากรทางการเงินสูงและด้านอื่นๆ อย่างมากมาย ทั้งๆ ที่รู้ว่า โอกาสของพรรคที่จะได้รับการเลือกตั้งมีน้อยมากหรือไม่มีเลย คำถามเหล่านี้เป็นคำถามที่ยังไม่มีข้อมูลในรายละเอียดอธิบายหรือให้คำตอบที่ชัดเจน ซึ่งสำหรับผู้ที่สนใจปรากฏการณ์ของ พรรคการเมือง ขนาดเล็กก็จะต้องค้นคว้าหาข้อเท็จจริงต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. เซาวนะ ไตรมาส, ข้อมูลพื้นฐาน 75 ปี ประชาธิปไตยไทย, 2475-2550
(สถาบันนโยบายศึกษา, 2550) หน้าต่างๆ
2. รองศาสตราจารย์ดร.มนตรี เจนวิทย์การ, “พรรคการเมืองขนาดเล็กในการเมืองและการเลือกตั้งไทย : บทวิเคราะห์เบื้องต้น” วารสารสถาบันพระปกเกล้า, ปีที่ 3, ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2548 ; 23-38)
3. ซึ่งจะแตกต่างจากบทความที่อ้างถึง (2) ที่ใช้เกณฑ์วัดที่การคำนวณอยู่ที่ร้อยละห้าของคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศที่พรรคได้รับ
4. เซาวนะ ไตรมาส, อ้างแล้ว, น.232
5. เซาวนะ ไตรมาส, อ้างแล้ว, น.131

หมายเหตุ : เอกสารอ้างอิงอื่นๆ ได้อ้างไว้ในตารางและคำอธิบายในบทความแล้ว

ภาคผนวก

รายชื่อพรรคการเมืองที่สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อในการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการทั่วไป 3 กรกฎาคม 2554

พรรคเพื่อไทย (หมายเลข 1) ส่ง 125 คน ได้ 61 คน

นโยบาย สานต่อนโยบายแก้ความยากจน ยาเสพติด ทูริตคอร์ปชั่น เดินหน้า
นโยบายใหม่ : ก้าวข้ามวิกฤตสู่สังคมสันติสุข : รับจํานำข้าวและออก
บัตรเครดิตเกษตรกร : กองทุนตั้งตัวได้ ค้าภาษีบ้านหลังแรก/ รถคันแรก
: พัฒนาโครงข่ายระบบราง : เพิ่มเงินเดือนปริญญาตรี / ค่าแรงขั้นต่ำ :
ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาไทย - คอมพิวเตอร์ฟรี – อินเทอร์เน็ตฟรีในที่
สาธารณะ – เพิ่มกองทุน ICL – 1 อำเภอ 1 ทุนต่างประเทศ : สร้างเมกะ
โปรเจ็คท์กระตุ้นเศรษฐกิจ – ป้องกันน้ำท่วมกรุงเทพฯ / ภาคกลาง –
พัฒนาระบบน้ำทั้งประเทศ - สะพานเชื่อมเศรษฐกิจภาคใต้

พรรคชาติพัฒนาเพื่อแผ่นดิน (หมายเลข 2) ส่ง 125 คน ได้ 2 คน

นโยบาย หันหน้าเข้าหากัน สร้างสรรค์ประเทศไทย รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย พลังไทย
สร้างชาติ

1. สังคมมั่นคง ประชาชนมั่งคั่ง เศรษฐกิจยั่งยืน
2. สุขภาพดีทั่วไทย กีฬาสร้างชาติ ประชาชนมีคุณภาพ ขยายระบบ
สวัสดิการสังคม
3. เกษตรกรไทยต้องรวย ค่าแรงดีมีงานทำ สร้างเก้าอี้เงินล้าน เชื่อม
สัมพันธ์การค้าไทยสู่ตลาดโลก
4. ทุกทิศทุกทางเดินทางทั่วถึง ตรีงราคาแก๊ส – น้ำมัน เพิ่มรายได้การ
ท่องเที่ยว เพิ่มเงินอุดหนุนท้องถิ่น

พรรคประชาธิปไตยใหม่ (หมายเลข 3) ส่ง 6 คน ได้ 1 คน

นโยบาย “ พรรคประชาธิปไตยใหม่ ” นโยบายกินได้ ทำเป็นด้วย “ รัฐสวัสดิการ ” ทุกคนจะได้ 1. กองทุนบำนาญประชาชน 2. ส่งแรงงานฟรีไม่มีค่าหัว 3. รักษาฟรีทุกโรคทุกที่ ลดหนี้เกษตรกร 4. เรียนฟรีถึงปริญญาตรีโดยสมัครใจ 5. กองทุนเพื่อการประกอบอาชีพ 6. จบปริญญาตรี/ อาชีวะมีงานทำแน่นอน

พรรคประชากรไทย (หมายเลข 4) ส่ง 13 คน ได้ 0 คน

นโยบาย 1. อีสานแล้งแก้ได้โดยนำน้ำจากแม่น้ำในฝั่งลาวลอดใต้แม่น้ำโขงมาขึ้นฝั่งไทย แล้วทำฝายเก็บกักน้ำ 2. ทางรถไฟที่จีนนำมาผ่านลาว ต่อเข้ามาในไทยแล้วทำรางต่อไปพม่าสู่เมืองทวาย แล้วทำทางต่อลงสู่ใต้ยังชุมพรและระนองซึ่งจะมีท่าเรือน้ำลึกไว้รองรับ 3. ความบาดหมางไทย – เขมรจะหายไปถ้าร่วมมือกันเป็นเจ้าภาพมรดกโลกของเขาพระวิหารและเลยไปถึงพื้นที่ทับซ้อนที่อยู่ในทะเลกว่า 27,000 ตร.กม. นำก๊าซและน้ำมันขึ้นมาพัฒนาประเทศร่วมกัน

พรรครักประเทศไทย (หมายเลข 5) ส่ง 11 คน ได้ 4 คน

นโยบาย เมื่อทุกพรรคต้องการเป็นรัฐบาลเพื่อให้ได้เข้าไปบริหารประเทศ ได้สัมปทานประเทศไทย ผลประโยชน์มหาศาลนี้ ต้องมีคนตรวจสอบ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เกิดมาทุกยุค ทุกสมัย ทุกรัฐบาล พรรครักประเทศไทยขอเสนอตัวเป็นฝ่ายค้านเพื่อตรวจสอบการทำงาน ติดตามนโยบายต่างๆที่บรรดานักการเมืองให้คำมั่นสัญญาเมื่อได้เข้าไปบริหารประเทศ ประชาชนและประเทศชาติจะได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง

พรรคพลังชล (หมายเลข 6) ส่ง 18 คน ได้ 1 คน

นโยบาย มีส่วนร่วมด้านการเมือง กระจายอำนาจ พัฒนาการเกษตร อุตสาหกรรม-
ส่งออก การท่องเที่ยว เศรษฐกิจพอเพียง สถาบันครอบครัว พัฒนา
คุณภาพชีวิต บริการสาธารณสุข การกีฬาอาชีพ ลดความเหลื่อมล้ำของ
สังคม ปราบปรามยาเสพติด ส่งเสริมคุณภาพครู พัฒนาหลักสูตร
พัฒนาระบบโลจิสติกส์ บริการจัดการทรัพยากรน้ำ พลังงานทดแทน
สิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศน์ ความร่วมมือระหว่างประเทศ

พรรคประชากรธรรม (หมายเลข 7) ส่ง 25 คน ได้ 0 คน

นโยบาย พรรคประชากรธรรมมีความมุ่งมั่นสนับสนุนร่วมมือกับทุกภาคส่วนให้
จังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดสันติภาพและความสงบสุขด้วยวิถีทางแห่ง
สันติและวิถีทางประชาธิปไตยและดำรงอัตลักษณ์ความเป็นมลายูมุสลิม
ในสังคมไทยอย่างมีศักดิ์ศรี

พรรคดำรงไทย (หมายเลข 8) ส่ง 13 คน ได้ 0 คน

นโยบาย นโยบายเร่งด่วนอันที่ 1 คือการเร่งแก้ไขหนี้ของเกษตรกร โดยใช้
กฎหมายกองทุนฟื้นฟูผู้ประกอบการและเพิ่มราคาประเมินที่ดิน เพื่อ
เพิ่มราคาทรัพย์สินและเพิ่มทุนภาคครัวเรือนเกษตรกรและประกันราคา
ข้าวเปลือกขั้นต่ำ ต้นละ 19,000 บาท นโยบายเร่งด่วนอันที่ 2 คือการตั้ง
กองทุนคุ้มครองสุขภาพคนยากจน ยามเจ็บป่วยเข้าโรงพยาบาลจะได้รับ
เงินคุ้มครองวันละ 300 บาท จนหายเจ็บป่วย นโยบายเร่งด่วนอันที่ 3 คือ
การเร่งแก้ไขปัญหาของพี่น้อง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พรรคดำรงไทย
จะยกเลิก พ.ร.ก. ฉุกเฉินทันที เพื่อคืนอิสรภาพและความสงบสุขร่วมเย็น
ทันที

พรรคพลังมวลชน (หมายเลข 9) ส่ง 8 คนได้ 0 คน

นโยบาย ปฏิรูปรัฐ 1. ปฏิรูปการเมืองการปกครอง 2. ปฏิรูปเศรษฐกิจวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 3. ปฏิรูปที่ดินและระบบนิเวศน์ 4. ปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม 5. ปฏิรูปการศึกษาและสวัสดิการสังคม โดยเสนอให้มี 1.) เงินยังชีพผู้สูงอายุ 3,000 บาท/เดือน , เงินชดเชยให้คนว่างงาน 3,000 บาท/เดือน , ค่าแรงขั้นต่ำ 400บาท/วัน 2.) เรียนฟรีถึงปริญญาตรียกเลิกหนี้การศึกษา ภาคบังคับ ม.6 3.) ข้าวเปลือกเกวียนละ 16,000 บาท 4.) ขุดคลองลัดอันดามัน-อ่าวไทย , เปิดComplex ในแหล่งท่องเที่ยว 5.) ให้เกษตรกรมีที่ดินทำกินเป็นของตนเองอย่างน้อย 15 ไร่ 6.) ผู้ว่า , นายกรัฐมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน

พรรคประชาธิปไตย (หมายเลข 10) ส่ง 125 คนได้ 44 คน

นโยบาย ครอบครัวยุคใหม่ต้องเดินหน้า เพิ่มรายได้และลดรายจ่ายด้วยการมอบเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุทุกคน มีไฟฟ้าฟรีให้ผู้ใช้ที่ใช้น้อย ตรึงราคาน้ำมันดีเซลและก๊าซหุงต้ม เพิ่มเงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำเพื่อการศึกษา และจัดการปัญหาเสพติดอย่างเด็ดขาด เศรษฐกิจต้องเดินหน้ายกระดับความเป็นอยู่ด้วยการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ เพิ่มเงินกำไรในการประกันรายได้เกษตรกร ปรับโครงสร้างหนี้ในระบบ ให้เกษตรกรมีที่ทำกิน และมีบำเหน็จบำนาญให้ประชาชนทุกคน ประเทศต้องเดินหน้า พัฒนาศักยภาพของประเทศด้วยการเร่งจัดหาพลังงานทดแทน สร้างเขตเศรษฐกิจเพื่อยกระดับสินค้า มีรถไฟความเร็วสูงเชื่อมนโยบายกรุงเทพฯ และภูมิภาค และจัดการแหล่งน้ำ

พรรคไทยพอเพียง (หมายเลข 11) ส่ง 3 คน ได้ 0 คน

นโยบาย จัดอบรมปรัชญา “ เศรษฐกิจพอเพียง ” ทั่วประเทศ เพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันครบ 5 ครั้ง ได้ค่าตอบแทนคนละ 10,000 บาท อบรมแล้ว ให้ผู้ประกอบการอาชีพและใช้หนี้นอกระบบ รายละไม่เกิน 200,000 บาท โดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกันและไม่มีดอกเบี้ย ออกกฎหมายห้าม ยึดบ้าน ที่ดินทำกิน และยึดรถที่ใช้ประกอบการอาชีพ และจัดที่ทำกินให้ ครอบครัวละ 10 ไร่ เพื่อทำเกษตรทฤษฎีใหม่ปลดหนี้ในและนอกระบบ โดยการซื้อหนี้ พักชำระหนี้และประนอมหนี้ อายุ 40 ปียกหนี้ให้ ทั้งหมด ผู้สูงอายุ คนพิการ ได้รับเบี้ยยังชีพคนละห้าพันบาทต่อเดือน รักษาฟรี เรียนฟรี จริงๆ

พรรครักษ์สันติ (หมายเลข 12) ส่ง 64 คน ได้ 1 คน

นโยบาย เป็นธรรมทั่วไทย ด้านภัยธรรมชาติ วางมาตรการภาษีที่เป็นธรรม ลด ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ เพิ่มผลผลิตเกษตรกร เพิ่มความแน่นอนใน ธุรกิจ ผลผลิตพอบริโภค ปราศจากโรคภัย ใช้ปัญญาทำการพัฒนา คนชราได้รับการดูแล เป็นสุขแท้สังคมไทย ไร้ยาเสพติด สร้างจิต สาธารณะ ลดละการทุจริต ร่วมใจร่วมสปิริตสู้อาเซียน มุ่งปากเพียร อนุรักษ์ความเป็นไทย เชิดชูยกย่องในบรรพชน

พรรคไทยเป็นสุข (หมายเลข 13) ส่ง 5 คน ได้ 0 คน

นโยบาย

1. ให้ค่าอุปการะเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดถึง 6 ปี เดือนละ 1,000 บาท แต่ไม่เกิน ครอบครัวละ 3 คน
2. ให้ค่าตอบแทนผู้สูงอายุจาก 500 บาท เป็น 3,000 บาทต่อเดือน
3. แก้กฎหมายที่ดินเปลี่ยน สปก.4-01 เป็นโฉนด

4. บุคคลที่มีรายได้ไม่เกิน 150,000 บาท ต่อปี ไม่ต้องเสียภาษีรายได้บุคคลธรรมดา
5. ยกเลิกเครดิตบูโร

พรรคกิจสังคม (หมายเลข 14) ส่ง 125 คน ได้ 0 คน

นโยบาย พรรคกิจสังคมมีนโยบายที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน เพื่อประโยชน์ของประชาชนชาวไทยทุกกลุ่ม พรรคจะดำเนินนโยบายกองทุนหมู่บ้าน ส่งเสริมด้านเกษตรกรรมโดยใช้ชลประทานระบบท่อ ด้านเศรษฐกิจจะส่งเสริมให้เอกชนเป็นผู้นำ และพรรคจะพัฒนาเมืองหลวงโดยการกระจายความเจริญออกสู่เมืองบริวาร

พรรคไทยเป็นไทย (หมายเลข 15) ส่ง 10 คน ได้ 0 คน

นโยบาย 1. ปลดหนี้คนละ 5 แสนบาท, ให้ค่าตอบแทนคนละ 9 หมื่นบาท , ประกันการว่างงาน 3 เดือนๆละ 3,000 บาท , ตัวแทนพรรคทุกระดับมีเงินเดือน 2. ส่งเสริมการปลูกปาล์มภาคกลางสร้างบ่อน้ำมันบนดิน , จัดสรรที่ดินทำกินคนละ 5 ไร่ , ตั้งกองทุนสร้างอาชีพ , ประกันผลผลิตด้วยเศรษฐกิจระบบสหกรณ์ 3. แรกเกิดถึงอายุ 15 ปี , ผู้ขับขีมอเตอร์ไซค์จักรยาน , ใช้รถโดยสารประจำทาง กทม. ปริมาณได้เดือนละ 1,000 บาท และเรียนฟรีจนจบ ป.ตรี , ผู้สูงอายุ คนพิการ อสม. อปพร. ได้เดือนละ 1,500 บาท , น้ำ 30 หน่วยและไฟ 150 หน่วยฟรี เสียชีวิตได้ 1 แสนบาท 4. ขุดคลองไทยสร้างรายได้ลดต้นทุนขนส่งให้ไทยเป็นศูนย์กลางธุรกิจเสรีทั้งสินค้าระดับบนระดับกลางและระดับล่าง

พรรคภูมิใจไทย (หมายเลข 16) ส่ง 125 คน ได้ 5 คน

นโยบาย 1. กองทุนประกันราคาสินค้าเกษตรข้าวเปลือกตันละ 20,000 บาท
2. กองทุนสวัสดิการผู้บำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม 3. กองทุนจ้างงาน
แห่งชาติ 1 ล้านตำแหน่ง 4. กองทุนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวผ่าน อปท.
จังหวัดละ 100 ล้านบาทต่อปี 5. ถนนปลอดฝุ่นทั่วประเทศ 6. สร้างทาง
น้ำเข้าไร่ นา เกษตรกร 7. ศูนย์ฝึกนักกีฬาอาชีพ 4 ภาค 8. สร้างที่ทำกิน
1 ล้านคน

พรรคแทนคุณแผ่นดิน (หมายเลข 17) ส่ง 32 คน ได้ 0 คน

นโยบาย ปฏิรูปการศึกษาใหม่ให้เกิดการเรียนรู้อย่างจริงจัง ถูกต้อง เพื่อความ
เข้าใจอันดีในการสร้างคนให้เป็นคนดีโดยนำหลักธรรมของศาสนามานำ
ทาง , เพิ่มศักยภาพและความมั่นคงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
การปกครอง ในการแข่งขันในสังคมโลก , ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ
ชุมชน , กระจายอำนาจและรายได้สู่ท้องถิ่นอย่างเป็นธรรม , สร้าง
หลักประกันในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข , อำนวยความยุติธรรมแก่
ประชาชนอย่างเท่าเทียม

พรรคเพื่อฟ้าดิน (หมายเลข 18) ส่ง 1 คน ได้ 0 คน

นโยบาย พัฒนาประชาธิปไตยด้วยการเมืองอารียะหรือการเมืองบุญนิยม มุ่งสร้าง
คนให้มีคุณธรรม พัฒนาชุมชนให้มีศีลธรรม ปลอดคอบายมุข ฟังตนเอง
ได้ ไม่แก่งแย่งแสวงอำนาจและประโยชน์โดยมิชอบ รักษาไว้ซึ่ง
สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และเอกราชของชาติไทย คำขวัญ
เศรษฐกิจฟังตน ชุมชนเข้มแข็ง ประชามีธรรม ประเทศเป็นไท

พรรคเครือข่ายชาวนาแห่งประเทศไทย (หมายเลข 19) ส่ง 30 คน ได้ 0 คน

นโยบาย หนี้สินและความยากจนของเกษตรกรต้องได้รับการจัดการอย่างเป็น
ธรรมและเท่าเทียมกันกับคนกลุ่มอื่นในสังคม โดยการจัดสรรทรัพยากร
(งบประมาณ) ของประเทศนี้ว่าเป็นธรรมตามสัดส่วนของ
ประชากร รวมทั้งการปรับปรุงระเบียบกฎหมายและนโยบายให้เป็น
เครื่องมือในการแก้ไขปัญหาภาคเกษตรไทยโดยเร่งด่วน

พรรคการเมืองใหม่ (หมายเลข 20) ส่ง 24 คน ได้ 0 คน

นโยบาย สร้างศรัทธารักษาระบอบประชาธิปไตย ยุคการคอร์ปชั่นต้องเป็น
วาระแห่งชาติ ยุคแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ปฏิรูป ป.ต.ท. เพื่อผลประโยชน์
ของประเทศ ยึดมั่นหลักเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ระบบสหกรณ์ขับเคลื่อน
เศรษฐกิจสังคมของประเทศ ประหยัดพลังงาน ยุคทำลายสิ่งแวดล้อม
สร้างทางรถไฟรางคู่ จัดการระบบน้ำให้เพียงพอแก่เกษตรกร สร้าง
สวัสดิการสังคมเพื่อความเป็นอยู่อย่างยั่งยืน ยกเลิกหนี้ที่ไม่เป็นธรรม
ให้แก่เกษตรกร ปฏิรูปที่ดิน จัดเก็บภาษีแบบก้าวหน้า

พรรคชาติไทยพัฒนา (หมายเลข 21) ส่ง 125 คน ได้ 4 คน)

นโยบาย สร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในชาติโดยเร่งด่วนเพื่อให้ประเทศ
หลุดพ้นจากวิกฤติ สร้างเศรษฐกิจไทยโดยกำหนดยุทธศาสตร์ประเทศ
เตรียมความพร้อมประเทศในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
ลงทุนสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและพัฒนาแหล่งน้ำ ปรับปรุง
โครงสร้างภาษีและกฎหมาย เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของ
ประเทศ พัฒนาภาคการเกษตรและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพิ่มรายได้
ให้คนไทย เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุข

พรรคเสรีนิยม (หมายเลข 22) ส่ง 8 คน ได้ 0 คน

นโยบาย “ ภูมิปัญญาไทย วิสัยทัศน์สากล ”

พรรคชาติสามัคคี (หมายเลข 23) ส่ง 9 คน ได้ 0 คน

นโยบาย ด้านสาธารณสุข มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกกลุ่มอายุทั้งทางร่างกาย จิตใจ สร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและสังคม ปัจจุบันสังคมไทยเข้าสู่สังคมของผู้สูงอายุ จึงต้องมีนโยบายในการดูแลคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ทั้งด้านสุขภาพ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจและด้านสวัสดิการเป็นพิเศษ

ด้านการเมืองการปกครอง ส่งเสริมประชาธิปไตยชุมชนให้เข้มแข็ง เพื่อให้เป็นประชาธิปไตยสามัญประจำชุมชนในการสร้างจิตสำนึกร่วมคิดร่วมทำร่วมแก้ปัญหาพร้อมตัดสินใจในการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

พรรคบำรุงเมือง (หมายเลข 24) ส่ง 14 คน ได้ 0 คน

นโยบาย พรรคบำรุงเมือง เน้น ความสามัคคี สามานันท์ ด้วยหลักกรรมทางพระพุทธศาสนา โดยจะจัดตั้งธนาคารพุทธศาสนาเพื่อดูแลการเงินให้แก่ วัด ส่งเสริมกิจกรรมทางพุทธศาสนาทุกรูปแบบ ปฏิรูปการศึกษา การเมือง กฎหมาย การปกครอง ให้สอดคล้องกับหลักกรรมทางพุทธศาสนา ด้านเศรษฐกิจ จะจัดระบบภาษีรายได้บุคคลธรรมดาเหลือ 10 % อัตราเดียว พัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรอย่างเป็นธรรม เพื่อความก้าวหน้าให้ทัดเทียมอารยประเทศ

พรรคกสิกรไทย (หมายเลข 25) ส่ง 2 คน ได้ 0 คน

นโยบาย พัฒนาเศรษฐกิจชนบท ลดปัญหาของคนเมือง กระจายคนรวยที่กระจุก
ขจัดทุกข์คนจนที่กระจาย เพิ่มงาน เพิ่มเงิน เพิ่มคน เพิ่มโอกาส ให้แก
องค์ชุมชนพื้นฐานระดับรากหญ้า ผลักดันโครงสร้างระบบการบริหาร
ราชการแผ่นดินจากระบบธุรกิจการเมืองทุนนิยมผูกขาดอำนาจรัฐมาเป็น
โครงสร้างระบบรัฐให้บริการ โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงพึ่งตนเองได้

พรรคมาตุภูมิ (หมายเลข 26) ส่ง 40 คน ได้ 1 คน

นโยบาย

- พัฒนาการเมืองการปกครอง ไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยแบบไทยๆ
โดยมุ่งเน้นความมีวินัยเป็นสำคัญ
- พัฒนาระบบเศรษฐกิจ โดยมุ่งเน้นเกษตรกรรมควบคู่กับอุตสาหกรรม
เพื่อสร้างรายได้ให้กับประชาชน
- พัฒนาสังคม โดยปฏิรูปการศึกษาทำให้เกิดความรัก ความสามัคคี มี
คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกับประเทศเพื่อน
บ้านและตะวันออกกลางให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี
- พัฒนาความมั่นคง โดยเฉพาะ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ให้เกิดความเป็น
ธรรม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

พรรคชีวิตที่ดีกว่า (หมายเลข 27) ส่ง 4 คน ได้ 0 คน

นโยบาย ปฏิรูปการเมืองการปกครองของสังคมเศรษฐกิจ เพื่อให้บ้านเมืองมีความ
สงบสุข ยุติธรรมเสมอภาคกัน จัดที่อยู่ที่ทำกิน สร้างงานสร้างอาชีพ
ปลดหนี้ให้ประชาชน มุ่งขจัดการฉ้อราษฎร์บังหลวงนำเงินนั้นมาตั้ง
กองทุนเพื่อความมั่นคงในชีวิตให้ประชาชน สร้างสังคมการอยู่ร่วมกัน

ของลูกจ้างและนายจ้าง สร้างความเข้มแข็งการเมืองภาคพลเมืองให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยทั้ง 3 และองค์กรอิสระได้ตลอดเวลา

พรรคพลังสังคมไทย (หมายเลข 28) ส่ง 5 คน ได้ 0 คน

- นโยบาย**
1. สร้างงานสร้างอาชีพเพิ่มรายได้ให้ผู้พิการ/ ผู้ด้อยโอกาส
 2. เพิ่มงบประมาณกองทุนกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพ
 3. ส่งเสริมอุตสาหกรรมชุมชนและครัวเรือน
 4. ฝึกอบรมเส้นทางอาชีพให้กับผู้จบมัธยมปลายที่ไม่ต้องการศึกษาต่อให้มีทักษะการทำงาน
 5. เพิ่มอัตราค่าจ้างให้เท่าเทียมกัน

พรรคเพื่อประชาชนไทย (หมายเลข 29) ส่ง 4 คน ได้ 0 คน

- นโยบาย**
- เป็นกลางทางการเมือง ใช้หลักศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ยุติธรรม นำการเมืองบริหารประเทศชาติและเป็นมิตรกับทุกประเทศทั่วโลก ทางด้านเศรษฐกิจสังคมการเกษตรและระบบชลประทาน มุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางสินค้าเกษตรของโลกอย่างแท้จริง จัดให้มีสวัสดิการทางการศึกษาของเยาวชน สวัสดิการด้านการรักษาโรค เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมให้ทั่วโลกได้รับรู้นำมาซึ่งความสุข สันติสุข ความอุดมสมบูรณ์ของประชาชนไทยทุกคน

พรรคมหาชน (หมายเลข 30) ส่ง 6 คน ได้ 1 คน

- นโยบาย**
1. ด้านสวัสดิการของประชาชนเชิงคุณภาพและมีประสิทธิภาพ
 2. การกระจายอำนาจของภาครัฐและการมีส่วนร่วมของประชาชน

3. การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของหน่วยงานราชการและ
รัฐวิสาหกิจ สร้างความโปร่งใสและขจัดปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบ
4. การเมืองที่สะอาด โปร่งใสและสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่
ประชาชน
5. นโยบายการสร้างสามัคคีและความมั่นคงของชาติ

พรรคประชาชนชาวไทย (หมายเลข 31) ส่ง 5 คน ได้ 0 คน

นโยบาย ยึดมั่นกตัญญูต่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ปฏิรูประบบสหกรณ์ ธนาकारต้นไม้
กองทุนหมู่บ้าน เป็นองค์กรอิสระ กระจายอำนาจ การศึกษา การ
ปกครอง และการงบประมาณสู่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง หยุดหนี้ภาค
ครัวเรือนด้วยหลักการธนาकारต้นไม้ แก้ไขระเบียบค่าตอบแทนกองทุน
หมู่บ้านอย่างเป็นธรรมและสลายทุนนอกระบบด้วยการหยุดชำระหนี้
2 ปี ครอบงำด้วยกสิกรรมธรรมชาติพึ่งตนเองผลิตพลังงานไฟฟ้าชีวะ
มวลเพื่อรองรับวิกฤติชาติ สร้างความมั่นคงให้แผ่นดินทอง เลือกรพรรค
ประชาชนชาวไทย การเบอร์ 31 สามัคคี ซื่อสัตย์ พัฒนา มุ่งมั่นเพื่อคนไทย
ทุกคน

พรรครักแผ่นดิน (หมายเลข 32) ส่ง 1 คน ได้ 0 คน

นโยบาย

- ส่งเสริมให้คนไทยมีความรักชาติบ้านเมืองรักแผ่นดิน ตามลัทธิ
เสรีภาพที่กฎหมายกำหนด
- สร้างความมั่นคงและความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่าง
ยั่งยืน
- ส่งเสริมการเกษตรให้เข้มแข็ง เพิ่มผลผลิตภาคเกษตร ลดต้นทุนการ
ผลิตและเพิ่มมูลค่าของสินค้าการเกษตร

- ส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการใช้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ผลิตโดยคนไทย
- ส่งเสริมให้ประชาชนมีหลักประกัน การตรวจและรักษาโรคฟรีและพัฒนาทางด้านการศึกษาทุกสาขาอาชีพ

พรรคประชาชนสันติ (หมายเลข 33) ส่ง 34 คน ได้ 0 คน

- นโยบาย**
- จะใช้กฎหมายโดยเคร่งครัด เพื่อให้บ้านเมืองสงบเรียบร้อย และแก้ปัญหาคอรัปชั่น
 - สร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ และสนับสนุนการค้าการลงทุน / แก้ปัญหาเครดิตบูโร
 - ตั้งรัฐบาลแห่งชาติ เพื่อแก้ปัญหาค่าความแตกแยกของคนในชาติ
 - ตั้งธนาคารพุทธศาสนา ตั้งกองทุนพุทธศาสนาและศาสนาอื่นทุกศาสนา
 - ประกันราคาพืชผลการเกษตร ดูแลชาวนา เกษตรกร ผู้ใช้แรงงาน และเพิ่มเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

พรรคความหวังใหม่ (หมายเลข 34) ส่ง 125 คน ได้ 0 คน

- นโยบาย**
- แก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองให้ตกด้วยการสร้างการปกครองแบบประชาธิปไตยให้เป็นจริง
 - แก้ปัญหาหนี้สินเกษตรกรด้วยโครงการปลูกต้นไม้ใช้หนี้ด้วยนโยบาย 3 น. (หนี้สิน – น้ำ- น้ำมัน) 1 ก. (กองทุน) 1 ร. (รถไฟฟ้าความเร็วสูง)
 - แก้ปัญหาด้านแรงงานกรรมกรด้วยมาตรการค่าแรงอัตราเดียวกันทั่วประเทศ 1 กองทุน 2 ล้านบาทต่อ 1 สหภาพ

พรรคอาสาสมัคร (หมายเลข 35) ส่ง 3 คน ได้ 0 คน

นโยบาย ปฏิรูปงานสาธารณสุข คนจนรักษาฟรี คนมีช่วยจ่าย ขยายสิทธิประโยชน์กับผู้ใช้แรงงานจากกองทุนประกันสังคม กองทุนประกันอนาคตเกิน 65 ปี มีเงินเดือน 10,000 บาท เกษตรมั่งคั่ง เศรษฐกิจพอเพียง ทำภาคใต้ให้สงบ โดยนโยบายขวานทองด้ามเพชร

พรรคพลังคนกีฬา (หมายเลข 36) ส่ง 103 คน ได้ 0 คน

นโยบาย

1. หล่อหลอมเยาวชนของชาติให้มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย
2. เสนอรัฐบาลแห่งชาติโดย ดร.ศุภชัย พานิชภักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี
3. เสนอ ดร.ศุภชัย , ธนินทร์ , บัณฑูร , ประเสริฐ , ประชัย , ดร.ประเวศ ชูद्धริมทีมเศรษฐกิจ
- 4.ปราบยาบ้าโดยการตัดตอนสารตั้งต้นในการผลิตยาบ้า
5. พัฒนาวงการกีฬาไทยระดับรากหญ้าถึงระดับโลก

พรรคพลังชาวนาไทย (หมายเลข 37) ส่ง 5 คน ได้ 0 คน

นโยบาย โครงการบ่อน้ำมันบนดิน ด้วยการปลูกพืชพลังงาน เช่นปาล์มน้ำมันและมันสำปะหลังเป็นต้น , เดินหน้าปฏิรูปที่ดินตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปประเทศไทยของคณะนายอานันต์ ปัญญารชุน (ตามต้นฉบับ) เป็นต้น , ปฏิรูปโครงสร้างทางภาษี – ภาษีมรดก ทรัพย์สิน – ภาษีที่ดินในอัตราก้าวหน้า – ภาษีเดินทางไปท่องเที่ยวต่างประเทศ – ภาษีฟุ่มเฟือย

พรรคไทยสร้างสรรค์ (หมายเลข 38) ส่ง 4 คน ได้ 0 คน

นโยบาย

1. ให้ความรู้เรื่อง “ ประชาธิปไตย ” แก่ประชาชน
2. สร้างค่านิยมที่ดินกับผู้นำกลุ่มต่างๆ

3. ปลุกฝังสิ่งที่ดีงามให้กับเยาวชน
4. สร้างบุคคลตัวอย่างในด้านต่างๆให้กับเยาวชน ฯลฯ

พรรคเพื่อนเกษตรกรไทย (หมายเลข 39) ส่ง 23 คน ได้ 0 คน

นโยบาย ปลดหนี้ให้ชาวไร่ชาวนา , คนชราที่มีเงินเดือน , ประกันราคาพืชผล ,
ประชาชนรักษาพยาบาลฟรี , เกษตรกร 60 ปี มีบ้านถาวร

พรรคมหารัฐพัฒนา (หมายเลข 40) ส่ง 2 คน ได้ 0 คน

นโยบาย ย่อยกพระพุทธศาสนา พัฒนาชาติไทย ให้เศรษฐกิจกับจิตใจไปด้วยกัน